

Mapa del Patrimoni Cultural

Palau-solità i Plegamans

Redacció inicial: J. Vicens, M. Blanco
i D. Rosselló 2002
Revisió i actualització: OPC 2017
(ANNEX AL CAPDAVANT DE LA MEMÒRIA)

Diputació
Barcelona

Annex Memòria

ACTUALITZACIÓ DEL MAPA DE PATRIMONI CULTURAL DE VALLROMANES

F. Xavier Menéndez i Pablo

OPC.

Treball principal i redacció 2013.

Finalització: 2017.

1. Introducció

Des de l'any 1999, l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona desenvolupa el programa de Mapes del Patrimoni Cultural per als municipis de la província de Barcelona que ho sol·liciten.

El Mapa de Patrimoni de Vallromanes va ser realitzat el 2002 per l'empresa ACTIUM s.c.p. Cultura i Patrimoni (autor: Jordi Montlló i Bolart), amb un total de 125 fitxes. Transcorreguts més de 10 anys de la seva realització i d'acord amb l'acord subscrit entre l'Ajuntament i la Diputació de Barcelona, s'ha portat a terme l'actualització d'aquest Mapa de Patrimoni Cultural per part dels serveis tècnics de la mateixa OPC. En aquest període s'han produït inevitablement canvis i incorporacions que hem incorporat a la Base de Dades i que es comenten en aquest annex, que complementa la Memòria del Mapa realitzada en el seu moment.

La major part d'aquests canvis i actualitzacions, amb diverses reunions amb l'ajuntament i amb un treball de camp complementari, van tenir lloc el 2012 i 2013. Cal agrair la col·laboració dels tècnics municipals, Meritxell Puigvert i l'arquitecte Domènec Parera, així com de la regidora de cultura i l'alcalde. Aquest treball va quedar aparcat fins el 2017. En aquest any s'han reemprés els contactes i s'ha validat, amb els tècnics esmentats i amb els regidors Mariluz Muñoz (Cultura) i Ramon Herrero (Urbanisme), el treball fet el 2013, amb algunes addicions puntuals (com per exemple, les noves excavacions fetes al Castell el 2016).

A part dels canvis i novetats pel que fa als continguts del Mapa (noves fitxes, correccions i ampliacions de les preexistents), tot el programa (el sistema de gestió i visualització dels Mapes) també ha sofert novetats i millores tècniques.

Des de la realització dels primers Mapes de Patrimoni (llavors anomenats Inventaris del Patrimoni Cultural) fins avui, els diferents canvis i millores produïts, incideixen en alguns aspectes de la base de dades que s'utilitza per a recollir la informació i en la sistematització de les dades, així com en els sistemes d'accés i consulta de la informació, ja que actualment aquesta base de dades es transforma en un WEBSIG que és consultable al lloc web de Diputació de Barcelona

(http://www.diba.cat/web/opc/mapa_patrimoni_cultural) i als dels Ajuntaments respectius si així ho volen

El programa permet fer cerques en el contingut d'un o més municipis i triar el tipus de cerca que més s'ajusta a les necessitats de la persona que ho consulta. A més, a través del servei WMS, es pot integrar la capa patrimoni en qualsevol sistema d'informació geogràfica, i creuar-ne les dades amb qualsevol altra informació geolocalitzada.

A més, per tal de mantenir actualitzada la informació, els mateixos ajuntaments podran realitzar el manteniment del Mapa de Patrimoni Cultural mitjançant un nou aplicatiu web.

2. Incidències a les fitxes

Per tal de fer la revisió i actualització del Mapa de Vallromanes realitzat el 2002, s'ha tingut en compte les següents novetats

1. Un procés de diàleg i de consulta amb l'ajuntament i altres agents locals, completat amb visites i recerques personalitzades del tècnic de la OPC, per tal de modificar determinades fitxes i incorporar-ne de noves. L'Ajuntament ha subministrat informació històrica sobre la Torre Tabernera, sobre les escoles municipals i sobre altres bens.
2. L'aprovació, l'any 2008, del nou POUM de Vallromanes (Text Refós), que inclou el Catàleg de Bens a Protegir. Aquest fet comporta obligatòriament dos efectes immediats i imprescindibles respecte del Mapa:
 - Comparar Catàleg i Mapa per a detectar possibles elements nous (presents al Catàleg i no al Mapa), i incorporar-los al Mapa.
 - Incorporar al Mapa les referències a la protecció (indicar la protecció urbanística, com a BCIL o no, dels elements fitxats ara inclosos al Catàleg).

Com veurem després, el Catàleg està basat en el Mapa, però presenta un conjunt de diferències (que més avall ampliarem). La més important es que el Catàleg incorpora tot un conjunt de jaciments arqueològics fruit de les prospeccions arqueològiques realitzades el 1999 i dirigides per Xose Santín en el marc del projecte de la UAB anomenat "Carta Arqueològica del terme municipal de Vallromanes (Vallès Oriental, Barcelona)". El Mapa no va incloure aquests llocs com a jaciment per que les prospeccions havien proporcionat només fragments de terrissa superficial, sense més. Posteriorment, però, van ser inclosos a la Carta Arqueològica de la Generalitat (fruit, és d'imaginar, de la memòria de la campanya realitzada) i això ha originat la seva incorporació al Catàleg. Nosaltres hem afegit aquests jaciments al Mapa (el fet de que estiguin a les cartes arqueològiques, és a dir, a l'Inventari del Patrimoni Arqueològic de la Generalitat, ja és raó suficient per a que les incorporem al Mapa).

3. La publicació, l'any 2003, per part de l'Ajuntament de Vallromanes, del llibre **"Vallromanes. Noms de lloc i casa"**, de **Enric García-Pey**. El Mapa ja informava de la imminent edició de l'esmentada obra, però malauradament els seus autors no van tenir accés a l'esborrany. És un llibre que aporta moltes dades sobre la toponímia, però sobretot (i això és el que ens interessa més), sobre les masies.

2.1. Novetats aportades per consultes i visites

Pel que fa a ampliacions d'informació, destaca la nova redacció, molt ampliada, de la fitxa 22, corresponent a la Torre Tavernera (al 2002 era bastant curta), a rel d'una visita i gràcies a dossiers històrics facilitats per l'Ajuntament.

Altres actualitzacions han estat: la fitxa de l'Arxiu Gavín (115), que s'ha traslladat de lloc; la masia de Can Poal (30), que al 2002 estava enrunada i ara és un restaurant; la fitxa de l'arxiu municipal Montornès (108), que al 2002 estava tancat; la fitxa de l'Arxiu Municipal de Vallromanes (15); la fitxa del parc de la serralada litoral (2), que va ampliar els límits com a EIN el 2013; el canvi de l'arquebisbat de Barcelona pel Bisbat de Terrassa com a propietari dels bens eclesiàstics; la Trobada de Col·leccionistes de Rajola Catalana i Ceràmica Antiga (fitxa 123); etc.

Pel que fa a l'apartat de protecció, són moltes les novetats operades, sobretot a rel del catàleg de béns a protegir aprovat el 2008 (veure apartat més avall). Hem fet una nova fitxa per incloure l'escut de can Malloles, ja que es BCIN (la casa de Can Malloles manté la fitxa 45 i obrim nova fitxa per l'escut, 144). Per altra banda, hem incorporat al Mapa dues proteccions de dues arbredes (fitxes 20 i 64) que no estaven al Mapa de 2002, i que estan declarades respectivament d'interès local (20) i comarcal (64). També s'ha posat com a BCIN la creu del Pedró (fitxa 18).

Pel que fa a les noves fitxes, cal destacar les de les dues coeteres (fitxes 145 i 146), a rel de la informació facilitada per l'arxiver de Montornès, Nicolau Guanyavens, així com alguns nous elements que hem localitzat i incorporat, com el projector de cinema del hall de l'ajuntament (147), el pou de la rectoria (148), l'antiga escola de Vallromanes (149) i la creu dels caiguts (150).

Igualment hem procedit a actualitzar les fitxes del Castell de Sant Miquel (117) i de la seva església (25) (i també del poblat ibèric, fitxa 11), atès les noves excavacions practicades el 2016 (agraïm la informació a Nicolau Guanyabens i a Ferran Diaz, de l'ajuntament de Montornès del Vallès).

2.2. Novetats aportades pel Catàleg de Bens a Protegir de 2008

El Catàleg de bens a protegir del POUM de Vallromanes de 2008 (Text Refós) presenta el següent esquema

Classificació	Categories de Protecció	Nivells de protecció	Elements a protegir	Tipus d'actuacions	Relació de béns (quantitativa)
a) Patrimoni construït o Edificis o Elements arquitectònics o Obra civil	BCIN BCIL Elements d'interès (Protecció Urbanística)	Total Parcial Específica Tipològica	Volum Façana Coberta Elements específics Entorn	Consolidació Conservació Restauració Reforma Reestructuració Ampliació Addició Obra nova amb conservació d'elements	3 BCIN 9 BCIL 60 Elements d'Interès
b) Jaciments (patrimoni arqueològic)	BCIL				1 BCIN 5 BCIL 28 Elements d'Interès BCIL
c) Fonts	BCIL Elements d'interès	Total			10 Elements d'interès
d) Béns d'Interès Natural o Zones d'interès o Espècimens botànics	PEIN				1 PEIN (Zona d'Interès) 4 Elements d'Interès (Espècimens)

El Catàleg de Bens a Protegir de 2008 del nou POUM de Vallromanes (Text Refós) inclou els següents béns

	Total bens	BCIN	BCIL	Elements d'interès	PEIN
Patrimoni construït	72 (E-01 a E-72)	3	9	60	
Fonts	10 (F-01 a F-10)			10	
Patrimoni Arqueològic	34 (J-01 a J-34)	1	5	28	
Patrimoni Natural	5 (N-01 a N-05)			4	1
TOTAL	121	4	14	102	1

El llistat d'elements protegits pel Catàleg és el següent

LLISTA DELS ELEMETS CATALOGATS

Patrimoni construït:

Fitxa	Denominació	Catalogació
E-01	Ca l'Agutzil	Element d'Interès
E-02	Ca l'Andreu	Element d'Interès
E-03	Can Balet	Element d'Interès
E-04	Torre de Can Balet	Element d'Interès
E-05	Can Beco (o Beu)	Element d'Interès
E-06	Pou Nou de Can Boter	Element d'Interès
E-07	Pou Vell de Can Boter	Element d'Interès
E-08	Cal Burrech (o Borrec)	Element d'Interès
E-09	Can Campa	Element d'Interès
E-10	Can Cargoll	Element d'Interès
E-11	Can Cirera	BCIL
E-12	Can Colomer	BCIL
E-13	Can Corbera	Element d'Interès
E-14	Can Coret	Element d'Interès
E-15	Masoveria de Can Coret	Element d'Interès
E-16	Creu del Pedró	BCIN
E-17	Molí d'en Cuquet	Element d'Interès
E-18	Can Fuster	Element d'Interès
E-19	Can Galantó	Element d'Interès
E-20	Pou de Can Galantó	Element d'Interès
E-21	Can Galeni	Element d'Interès
E-22	Can Galvany	Element d'Interès
E-23	Can Genís Peret	Element d'Interès
E-24	Can Ginesta	Element d'Interès
E-25	Can Gineslet	Element d'Interès
E-26	Can Gordi	Element d'Interès
E-27	Can Gulu	Element d'Interès
E-28	Can Gurgul Gros	Element d'Interès
E-29	Can Gurgul Xic	Element d'Interès
E-30	Can Laret (Layret)	Element d'Interès
E-31	Can Liro	Element d'Interès
E-32	Pou de Can Liro	Element d'Interès
E-33	Molí de Can Maimó	Element d'Interès
E-34	Can Malloles (o Can Mayoies)	BCIN
E-35	Can Martí de Baix	Element d'Interès
E-36	Can Mas Ralat	Element d'Interès
E-37	Pou de Can Matagats	Element d'Interès
E-38	Can Maura	Element d'Interès
E-39	Barraca d'en Maura	Element d'Interès

Fonts:

Fitxa	Denominació	Catalogació
F-01	Mina de Ca l'Agutzil	Element d'Interès
F-02	Font de Can Barbeta	Element d'Interès
F-03	Mina de Can Galantó	Element d'Interès
F-04	Font de Can Gurgul	Element d'Interès
F-05	Font del Got de les Merles	Element d'Interès
F-06	Mina de Can Mureu	Element d'Interès
F-07	Font d'En Mureu	Element d'Interès
F-08	Font de Can Rafart	Element d'Interès
F-09	Font de Sant Joaquim	Element d'Interès
F-10	Font de Can Vinardell	Element d'Interès

Patrimoni arqueològic:

Fitxa	Denominació	Catalogació
J-01	Vinya de can Barbeta	Element d'Interès
J-02	Can Barbeta	Element d'Interès
J-03	Can Becó	Element d'Interès
J-04	Can Botet - Can Malloles	Element d'Interès
J-05	Cal Cabrit (o Carabit)	Element d'Interès
J-06	Can Cirera	Element d'Interès
J-07	Coll de Clau	Element d'Interès
J-08	Colldeforns	Element d'Interès
J-09	Coll de Can Corbera	Element d'Interès
J-10	Coll de Forns	Element d'Interès
J-11	Turó de can Galvany	Element d'Interès
J-12	Can Genís	Element d'Interès
J-13	Can Genís Peret	Element d'Interès
J-14	Can Ginesta	Element d'Interès
J-15	Club de Golf Vallromanes	BCIL
J-16	Can Gordi	Element d'Interès
J-17	Can Grugul Gros	Element d'Interès
J-18	Dolmen de Can Gurrí	Element d'Interès
J-19	Can Gurrí	Element d'Interès
J-20	Turó de can Malloles	Element d'Interès
J-21	Can Moreu	Element d'Interès
J-22	Urbanització Can Palau	Element d'Interès
J-23	Can Palauet	Element d'Interès
J-24	Casa de Pi	Element d'Interès
J-25	Can Ralat	Element d'Interès
J-26	Roca Foradada / Bosc de la Roca Foradada	BCIL
J-27	Sant Miquel de la Muntanya	Element d'Interès

Fitxa	Denominació	Catalogació
E-40	Can Moga	Element d'Interès
E-41	Can Morera Xic	Element d'Interès
E-42	Pou de Can Morera Xic	Element d'Interès
E-43	Can Mureu	Element d'Interès
E-44	Can Niubo	BCIL
E-45	Can Palauet	Element d'Interès
E-46	Can Panna	Element d'Interès
E-47	Can Paret Paleta	Element d'Interès
E-48	Can Patateles	Element d'Interès
E-49	Masoveria de Can Patateles	Element d'Interès
E-50	Molí de Can Patateles	Element d'Interès
E-51	Can Pau Caró	Element d'Interès
E-52	Cal Pech	BCIL
E-53	Can Poal	BCIL
E-54	Can Rafart (La Joyosa)	BCIL
E-55	Pou de Can Rafart	Element d'Interès
E-56	Can Raspall	Element d'Interès
E-57	Can Rel	Element d'Interès
E-58	Can Ribó	Element d'Interès
E-59	Can Sala Gros	Element d'Interès
E-60	Can Sala Xic	Element d'Interès
E-61	Sant Andreu del Castellvell	BCIL
E-62	Sant Vioeng de Vallromanes	BCIL
E-63	Can Sastre (o Torre de Sant Isidre)	Element d'Interès
E-64	Can Serrador	Element d'Interès
E-65	Pou de Can Serrador	Element d'Interès
E-66	Torre Tavemera	BCIN
E-67	Can Tia	Element d'Interès
E-68	Barraca d'en Tomás	Element d'Interès
E-69	Can Trampis	Element d'Interès
E-70	Can Viló	Element d'Interès
E-71	Cases al carrer Vista Alegre	BCIL
E-72	Can Xocolater	Element d'Interès

Fitxa	Denominació	Catalogació
J-28	Castell de Sant Miquel	BCIN
J-29	Poblat de Sant Miquel	Element d'Interès
J-30	Sant Vioeng de Vallromanes	BCIL
J-31	Forn de la Torre Tavemera	BCIL
J-32	Sitges de la Torre Tavemera	BCIL
J-33	Mas Vallromanes	Element d'Interès
J-34	Can Vinardell	Element d'Interès

Patrimoni natural:

Fitxa	Denominació	Catalogació
N-01	Població de Carex Grioletí	Element d'Interès
N-02	Aizines de l'Avinguda Galvany	Element d'Interès
N-03	Aizina de Cal Pirrot	Element d'Interès
N-04	Plataners de la Riera de Vallromanes	Element d'Interès
N-05	Parc de la Serralada Litoral	PEIN

Cal tenir en compte el següent:

- L'Ajuntament no considera BCIL tots els elements catalogats, sinó que els divideix en dues categories: "Elements d'interès" i "BCIL" (a més dels BCIN, que són aquells considerats com a tal per la Generalitat) En teoria, decideix inventar o crear dues categories, una inferior, els elements d'interès, i una superior, els BCIL, que serien els que la Generalitat reconeixeria com a tal. A l'hora de la veritat, no s'aprecien clarament els criteris de distinció o classificació dels béns en una o altra categoria.
- Pel que fa als BCIN, el Catàleg no interpreta correctament alguns dels BCIN existents. Considera BCIN:
 - La creu del Pedró (fitxa 18): efectivament, s'ha de considerar BCIN per que el decret de 1963 considera monuments totes les creus de terme
 - Can Malloles (fitxa 45): s'equivoca, per que considera BCIN tota la casa, i només es BCIN l'escut heràldic que hi ha a la façana, segons el decret de 1963.
 - Torre Tavernera (fitxa 22). Ho considera BCIN, però no té aquesta categoria reconeguda per la Generalitat
 - Castell de Sant Miquel (fitxa 107). Es BCIN pel decret de castells de 1949. Però en el catàleg està com a jaciment arqueològic, no com a edifici.

Per altra banda, la Capella de Sant Miquel de la Muntanya (fitxa 25), considerat simplement element d'interès pel Catàleg, és BCIN, i comparteix el mateix num. de matrícula de BIC o BCIN de l'Estat, R-I-51-5755, que el Castell de Montornès o de Sant Miquel (la capella forma part del conjunt del castell).

El que hem fet al Mapa es considerar també BCIN (apart de les dues fitxes que ja tenien aquesta categoria, el castell i la capella del castell, fitxes 107 i 25), la creu de terme (fitxa 18) i l'escut de Can Malloles (fitxa 45), que l'inventari de 2002 no havia reconegut com a BCIN. Això comporta, com veurem, fer una nova fitxa només per l'escut, ja que es BCIN (la casa manté la fitxa 45 i obrim nova fitxa per l'escut, 144). No hem posat com a BCIN la Casa (globalment) de Can Malloles ni Torre Tabernera, malgrat el Catàleg així ho consideri.

Per altra banda, hem incorporat al Mapa dues proteccions de dues arbredes (fitxes 20 i 64) que no estaven al Mapa de 2002, i que estan declarades respectivament d'interès local (20) i comarcal (64)

Quina afectació ha tingut el Catàleg respecte de l'actualització del Mapa?

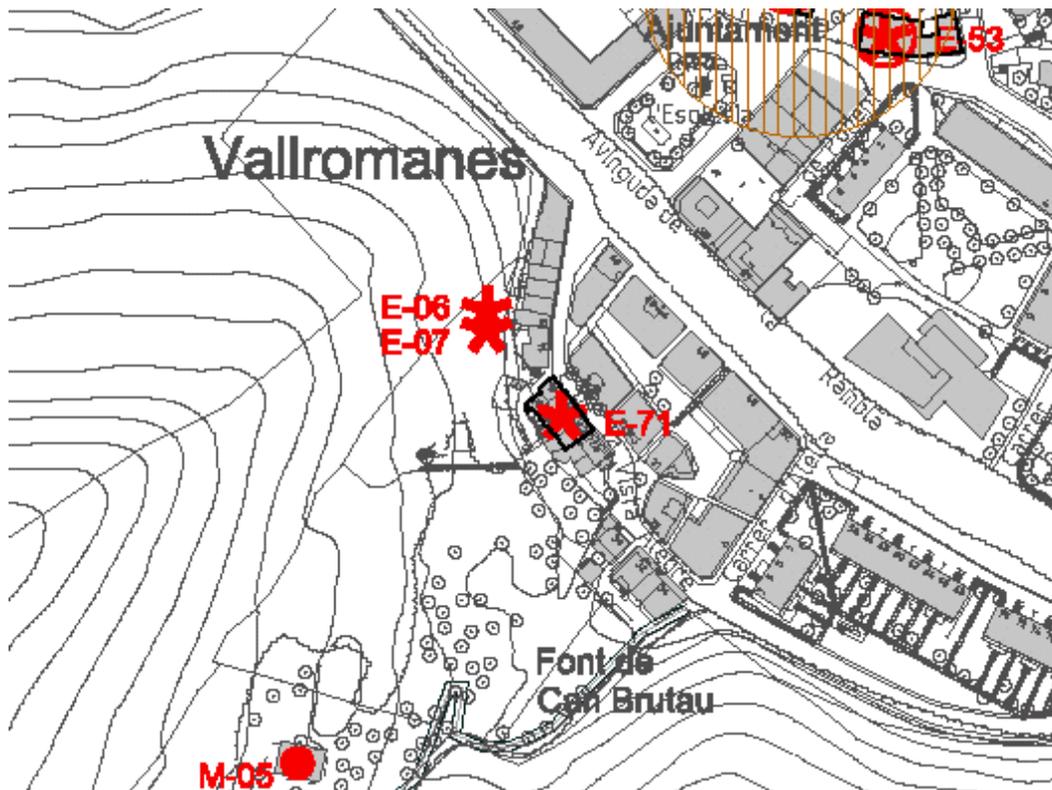
En el Mapa hem posat, a cada fitxa:

- A l'apartat de protecció legal, si el bé està protegit o no (si està al Catàleg), citant categoria (com a element d'interès o com a BCIN).
- Alguna informació inèdita que estigués a les fitxes del catàleg i que no estigués al Mapa

De tota manera, quasi totes les fitxes del catàleg es corresponien, amb lleugeres variants en alguna denominació, amb les fitxes del Mapa (les 72 fitxes de patrimoni construït; les 10 de fonts; les 5 de patrimoni natural), limitant-se el catàleg de transferir a la fitxa la informació que contenien les fitxes del Mapa.

Els únics elements del Mapa que no s'han incorporat al Catàleg són les tres fonts classificades al nostre Mapa com a elements urbans (fitxes 62,63 i 113) (recordem que nosaltres les considerem patrimoni moble)

L'únic tractament diferenciat entre Mapa i Catàleg fa referència al carrer Vistalegre.

Mapa del Catàleg de Bens a Protegir de Vallromanes (POUM 2008) corresponent a la fitxa E-71, en la que s'aprecia el c/ Vistalegre i la part protegida (un rectangle que abasta els num. de carrer del 18 al 24).

Al Mapa teníem (i s'han mantingut després de l'actualització) dues fitxes, com a conjunts arquitectònics, la 21 i la 124. La 21 (carrer Vista Alegre) englobava tot el carrer, i la 124 (Cases de carrer) només els num. 1-3 del carrer. També hi havia una tercera fitxa que singularitzava una casa, la num. 24 del carrer, Can Boter (fitxa 36), i també dues fitxes més d'elements arquitectònics, el pou vell de Can Boter (fitxa 60) i el pou nou de Can Boter (fitxa 61). Al Catàleg només hi ha una fitxa, la E-71, amb el nom de "cases del c/ Vista Alegre". Ara bé, mentre les esmentades fitxes del Mapa inclouen tot el carrer, la del Catàleg només protegeix els num. 18, 20, 22 i 24 del carrer. Per tant queden protegides una part de la fitxa 21 i la fitxa 36 (Can Boter) i queden sense protecció (i sense incloure al Catàleg) les cases incloses a la nostra fitxa 124, i una part de les cases incloses a la nostra fitxa 21. Per contra els dos pous de Can Boter esmentats al nostre Mapa (60, 61) si estan inclosos al Catàleg (E-06 i E-07). Cal dir que les Normes Subsidiàries anteriors al POUM de 2008 es protegia genèricament el carrer. El Catàleg de 2008 va decidir només protegir una part del carrer, els immobles amb els num. 18 a 24.

Les principals novetats del Catàleg respecte del Mapa, com hem dit més amunt, es troben en els jaciments arqueològics. Dels 34 jaciments del Catàleg, 18 no estaven al Mapa i ara els hi hem incorporat (noves fitxes 126 a 143). Aquesta ampliació de jaciments es deu a les prospeccions arqueològiques realitzades el 1999 i dirigides per Xose Santín en el marc del projecte de la UAB anomenat "Carta Arqueològica del terme municipal de Vallromanes (Vallès Oriental, Barcelona)". La Generalitat els va incloure al seu inventari -la Carta Arqueològica- la qual cosa origina la seva incorporació al Catàleg i, ara, al Mapa.

Per altra banda hem considerat les fitxes del catàleg J-08 Colldeforns i J-10 Coll de Fornes com un únic jaciment, Colldeforns (fitxa 9 del Mapa). També considerem com a únic jaciment les fitxes del catàleg J-18 Dolmen de Can Gurri i J-19 Can Gurri, com un únic jaciment, Dolmen de Can Gurri (fitxa 4 del Mapa). La fitxa de catàleg de la masia Can Gurguí Gros la fem correspondre a la nostra fitxa de la masia de can Gurguí del Mapa (33), però com que el catàleg inclou un jaciment amb el mateix nom, hem obert una nova fitxa, la 126, de jaciment, amb aquest nom, Can Gurguí Gros.

Respecte a la Roca Foradada (Jaciment J-26 del catàleg), tot i que està a la Carta Arqueològica de la Generalitat com a jaciment, hem decidit no alterar la consideració que aquest indret tenia al Mapa de 2002 com a zona d'interès natural, ja que realment la seva característica (el forat de la roca) no té origen antròpic i tampoc no està documentada l'existència de restes arqueològiques feaents a dins a o al voltant del bé.

Finalment, el Catàleg inclou com a jaciments diferenciats el Castell de Sant Miquel (BCIN) i la seva capella (de Sant Miquel de la Muntanya) (element d'interès, que també hauria de ser BCIN) En el Mapa, la capella es considera jaciment, però el castell es considera edifici, i es diferencia del Poblat (ibèric) de Sant Miquel, considerat jaciment apart tant pel Catàleg com pel Mapa (tot i que la Carta Arqueològica el considera un de sol). Curiosament, la Carta de la Generalitat no

considera jaciment el Mas Vallromanes, que dona el nom al municipi (tant el Mapa com el Catàleg el classifica com jaciment).

Una altra qüestió destacable relacionada amb el Catàleg té a veure amb la casa Can Pech (fitxa 55). Aquesta casa estava protegida a les anteriors Normes subsidiàries de planejament municipal i ara s'ha inclòs en el Catàleg de 2008 (E-52). Quan la Generalitat va fer l'Inventari de Patrimoni Arquitectònic (1982), a més de la fitxa de la casa, va individualitzar amb fitxa pròpia (num. 18 IPA), un pavelló de jocs per als nens (i colomar) anomenada "Villa Isabelita" de 9'20 x 5'5 m. de planta, de tres cossos (el del mig, de dos plantes), ubicat al c/ Gaudí 12, i construït el 1950, a uns metres de la casa, i alineada amb el carrer.

Vista frontal de Villa Isabelita

Font: Document "Descatalogació BCIL Villa Isabelita". Carles Doñate Font, arquitecte. Juliol 2008.

Vista de l'element des del carrer.

Font: Document "Descatalogació BCIL Villa Isabelita". Carles Doñate Font, arquitecte. Juliol 2008.

Actualment ja no existeix, l'edifici va ser enderrocat en una data anterior a 2002 (per aquesta raó, el mapa de 2002 no l'inclouïa com a fitxa i només es citava com a element enderrocat a la relació d'elements no fitxats). Com que l'edifici estava protegit pel Precatàleg (Normes subsidiàries esmentades), i per tant era BCIL, l'ajuntament va haver-lo d'incloure inicialment en el POUM, obligat per la GC. Immediatament després, l'Ajuntament va procedir a obrir un expedient de descatalogació el 2008 (i presentar-lo a la GC) en paral·lel a la confecció del catàleg. Per aquesta raó ja no s'inclou Villa Isabelita al Catàleg ni s'esmenta dins la fitxa de Catàleg de la finca de can Pech. El document de descatalogació no diu que l'element ja està enderrocat; només justifica la descatalogació per pèrdua de valors i estat de ruïna (l'Ajuntament ens ha facilitat l'expedient de descatalogació). Incloem aquí fotos de l'element desaparegut.

D'altra banda, i en el marc del POUM de 2008, l'Ajuntament també ha elaborat el **Catàleg de masies i cases rurals**. Consta de 43 immobles, dels quals 24 estan protegits pel Catàleg de Béns a Protegir i 9 no. Les 9 que estan en el catàleg de masies i no en el de protecció són les num. 2, 3, 5, 7, 24, 38, 39 i 40

LLISTAT DE MASIES I CASES RURALS CATALOGADES

núm	nom	dades cadastre	utm x	utm y
01	Ca l'Aquitzl	0023066 00DF49G-0001/SS	442776	4597494
02	Can Ballester	0003037 00DF49E-0001/GJ	00442024	4597315
03	Cal Barraquer	0003068 00DF49E-0001/YJ	0442922	4597318
04	Can Beco (o Becu)	0022033 00DF49G-0001/ZS	0441876	4597860
05	Can Brutau	0017019 00DF49G-0001/IS	0441404	4596000
06	Cal Burrech (o Borrec)	0004073 00DF49E-0001/YJ	0443052	4597280
07	Cal Cabrit (o Carabit)	2282001 00DF49G-0001/AS	442473	4596265
08	Can Campa	0023065 00DF49G-0001/ES	0442763	4597447
09	Can Cargoll	0002021 00DF49E-0001/UJ	0441572	4597137
10	Can Cirera	0022018 00DF49G-0001/OS	0441444	4597444
11	Can Colomer	0006004 00DF49G-0001/ZS	0440549	4599352
12	Molí d'en Cuquet	0024080 00DF49G-0001/BS	443639	4596031
13	Can Fuster	0024061 00DF49G-0001/YJ	443643	4597809
14	Can Galantó	0023049 00DF49G-0001/TS	0442155	4597592
15	Can Galleml	0009083 00DF49E-0001/WJ	443736	4596777
16	Can Genis Paret	0003056 00DF49E-0001/JJ	0442368	4597331
17	Can Ginestet	0021006 00DF49G-0001/GS	440670	4597723
18	Can Gordi		441420	4596806
19	Can Gurquí Gros	0004077 00DF49E-0001/LJ	443422	4597028
20	Can Gurquí Xic	0003067 00DF49E-0001/BJ	442827	4597156
21	Can Llairet (Layret)	0023069 00DF49G-0001/HS	0442884	4597408
22	Can Liro	0016001 00DF49G-0001/YJ	0440003	4597969
23	Can Malloies (o Can Mayoles)	0021009 00DF49G-0001/LS	440900	4597560
24	Can Martí de Dalt	0024079 00DF49G-0001/GS	443630	4597541
25	Can Mas Rataç	0003064 00DF49E-0001/HJ	442643	4597202
26	Can Maura	0023060 00DF49G-0001/RS	442444	4597464
27	Cal Moreu (Mureu)	0023039 00DF49G-0001/AS	442045	4597595
28	Can Palauet	2282002 00DF49G-0001/BS	442233	4596181
29	Can Panna	0008055 00DF49E-0001/PJ	442377	4596892
30	Masoveria de Can Patatetes		442828	4596063
31	Can Pau Carió	0003053 00DF49E-0001/DJ	442315	4597181
32	Can Raspall	0024084 00DF49G-0001/PS	0443740	4597480
33	Cal Rei	0008052 00DF49G-0001/YJ	0442220	4599012
34	Can Ribas	0024082 00DF49G-0001/GS	443643	4597809
35	Can Ribó	002025 00DF49E-0001/ZJ	441700	4597072
36	Can Sala Xic	0024071 00DF49G-0001/SS	0442921	4597903
37	Can Sastre (Torre Sant Isidre)	0004074 00DF49E-0001/GJ	443122	4597258
38	Can Serra	0023038 00DF49G-0001/WS	442016	4597442
39	Can Serrador 1	0023048 00DF49G-0001/PS	0442214	4597467
40	Cal Serrador 2	0023047 00DF49G-0001/PS	0442240	4597487

núm	nom	dades cadastre	utm x	utm y
41	Can Tia	0008045 00DF49G-0001/HS	442123	4598977
42	Can Vilo	0024075 00DF49G-0001/WS	443186	4597768
43	Can Xocolater	0002031 00DF49E-0001/WJ	441814	4597017

2.3. Novetats aportades pel llibre “Vallromanes. Noms de lloc i casa”, de Enric García-Pey (2003)

Aquest llibre, tot i que no cataloga elements físics, sino topònims, aporta una documentació ingent sobre elements patrimonials, principalment masos, però també fonts, safareigs, mines, etc. També aporta informació sobre nous elements edificats al terme, que no teníem registrats ni a les fitxes, ni a la relació d'elements no fitxats. El llibre, però, aporta cert confusionisme, ja que no permet saber si elements identificats per la toponímia encara existeixen o bé han desaparegut. Per altra banda, l'estudi recull absolutament totes les cases i elements “amb nom”, i és impossible discernir aquells que poden tenir valors culturals patrimonials que els facin mereixedors de ser inventariats, i els que no. Per últim, com el llibre és un repertori de noms, es recullen els diversos noms que han tingut cada casa al llarg de la història, i això també és una dificultat afegida a l'hora d'identificar-les i relacionar-les amb les cases fitxades. Finalment, cal dir que la redacció de les entrades es de vegades confusa i poc entenedora.

El buidatge -intens però no exhaustiu- ha comportat dos efectes sobre el Mapa:

- Nova i detallada informació sobre elements fixats, sobretot masies, però també fonts, que s'han incorporat a les fitxes. La majoria de les cases fixades al Mapa (no totes es citen al llibre) s'han enriquit amb nova informació relacionada sobre tot amb la història, les famílies propietàries, els diversos noms de la finca... També hem incorporat informació sobre les fonts, safareixos, mines i eres que tenien les cases.
- Incrementar la llista d'elements no fixats de la memòria. En relació a les cases esmentades al llibre, en la majoria dels casos, s'ha considerat que les cases descrites i no incloses al Mapa no tenien prou rellevància per ser fixades, però si per a ser esmentades a la Relació d'Elements no fixats. També hem inclòs en aquest llistat un parell d'elements que si hem buscat (amb l'intenció de fixar-los) però no han estat localitzats: el Pi de Can Martí de Dalt i el Forn de Can Salvador.

2.4. Canvis de tipologies

S'han canviat poques tipologies. Només s'ha efectuat un canvi a la fitxa 197, corresponent al Castell de Sant Miquel: estava com a jaciment i ara el posem edifici, per que es BCIN Castell. També hem canviat les dues mines (fitxes 48 i 49) d'elements arquitectònics a obra civil i els plataners de la Riera de zona d'interès natural a espècimen botànic.

2.5. Noves fitxes (altes)

De resultes de tot els que hem relatat, el total de noves fitxes que s'han afegit al Mapa respecte de les que conformaven originalment l'inventari realitzat l'any 2002., és de 25

126-143:	18 nous jaciments arqueològics (localitzats en el marc de la prospecció de X. Santín el 1999 i incorporats a la Carta Arqueològica i al Catàleg Municipal de 2008)
144:	L'Escut de can Mallolas (BCIN)
145 i 146:	Les dues 2 coeteres
147:	El projector de cinema del hall de l'ajuntament;
148:	El pou de la rectoria
149:	Antiga escola de Vallromanes
150:	Creu dels caiguts

2.6.- Fitxes eliminades (baixes)

Estava previst eliminar la fitxa 34 Col·lecció arqueològica. Es tracta dels materials arqueològics obtinguts per la prospecció de X. Santin efectuada el 1999 i que romanen dipositats -de forma totalment irregular- a l'arxiu municipal.

L'Ajuntament va demanar , el 2013, al Servei d'Arqueologia de la Generalitat, la seva retirada, però aquest trasllat encara no s'ha efectuat el 2017.

2.7. Canvis i ampliació de la relació d'elements no fitxats

Els inventaris del patrimoni cultural local inclouen sempre una relació de diversos elements que no s'inclouen amb fitxa individualitzada. Normalment són elements de poca rellevància; destruïts o desapareguts; o no localitzats.

La publicació, el 2003, del llibre “**Vallromanes. Noms de lloc i casa**”, de Enric García-Pey, ens ha aportat informació sobre nous elements al terme. Com ja hem dit, en algun cas, aquest fet ha tingut com a resultat fer una nova fitxa, però en la majoria dels casos, s'ha considerat que la majoria de les cases descrites i no incloses al Mapa no tenien prou rellevància per ser fitxades, però si per a ser esmentades a la Relació d'Elements no fitxats.

Per tant, afegim a la Relació d'Elements No Fitxats de la memòria de 2002 els següents elements:

Edificis poc singulars

- Ca l'Agustí
- Can Barbeta (en ruïnes)
- Can Bòrrec Nou o Torre de Sant Isidre
- Cal Cabrit o Carabit
- Can Cuquet
- Cal Gilet
- Can Gurguí Xic o Can Gurguinet
- Can Llansó
- Can Maymó o Can Valmanya
- Cal Manco
- Can Martí de Dalt
- Can Matagats
- Can Passeres o Can Serra de Baix
- Can Porrassa
- Can Roig
- Cal Tàvec
- Can Vilar

Edificis desapareguts o enderrocats

- Cases Blaves
- Can Marxant. Actualment hi ha construïda al terreny una casa torre moderna. L'antiga casa desapareguda va ser caserna de carrabiners durant la Guerra Civil

- Can Mas
- Cal Pierrot
- Sant Andreu de Llovons. Per documentació medieval i moderna sabem que hi havia una antiga església medieval, molt rellevant, però que no ha estat clarament localitzada. Estaria als terrenys del Mas de Can Gurguí i s'ha dit que les pedres i elements arquitectònics del mas podrien correspondre a l'antiga capella.
- Bòbila d'en Salvador. Fins 1977 va funcionar una bòbila construïda amb volta de maó i parets de terra i maó, d'un sol braç i de 26 m. de llargada. Es situava darrera la Casa de can Salvador, una de les darreres i més enfilades del carrer Vistalegre, sota la casa de can Brutau. La bòvila va substituir dos anteriors forns. En Salvador Ros i el seu fill Josep varen arrendar la terra del Forn de can Brutau per fer-hi de rajolers. Com que segons García-Pey (2003:239), "avui encara es conserva en força bon estat", vam fer una recerca per fitxar el bé. Les fonts orals del carrer, que ja ens advertiren que "no quedava res" de l'antic obrador, ens van indicar l'emplaçament exacte, però l'accés és absolutament impracticable (juliol 2013). A simple vista, tampoc es detectaren estructures.

Fonts

- Font de Can Barbeta

Elements arquitectònics

- Creu de fusta del cementiri. Al cementiri parroquial de darrera l'absis de l'església hi ha una creu de fusta amb un peu de pedra, que presenta una inscripció antiga, que no encertem a transcriure completament (comença per "Renovado por... i acaba amb "rector"). Adjuntem fotografies.

Elements de patrimoni natural

- La Roca de la Guineu (o Pedra dels sacrificis). Es troba a prop i a sota la Roca Foradada (fitxada) i consistia en dos blocs petris superposats. No fa gaires anys el bloc superior va caure
- El Pi de can Martí de Dalt. Pi solitari molt vistós, situat davant la cara SO de la casa de de Can Martí de Dalt. Una gran brancada fou mutilada degut al pes de la neu

caiguda als anys 80 del S. XX. GARCÍA-PEY (2003:144) hi aporta una fotografia. Hem intentat localitzar aquest element (juliol 2013) per fixar-lo i incorporar-lo al Mapa, amb resultats infructuosos.

3. Noves estadístiques

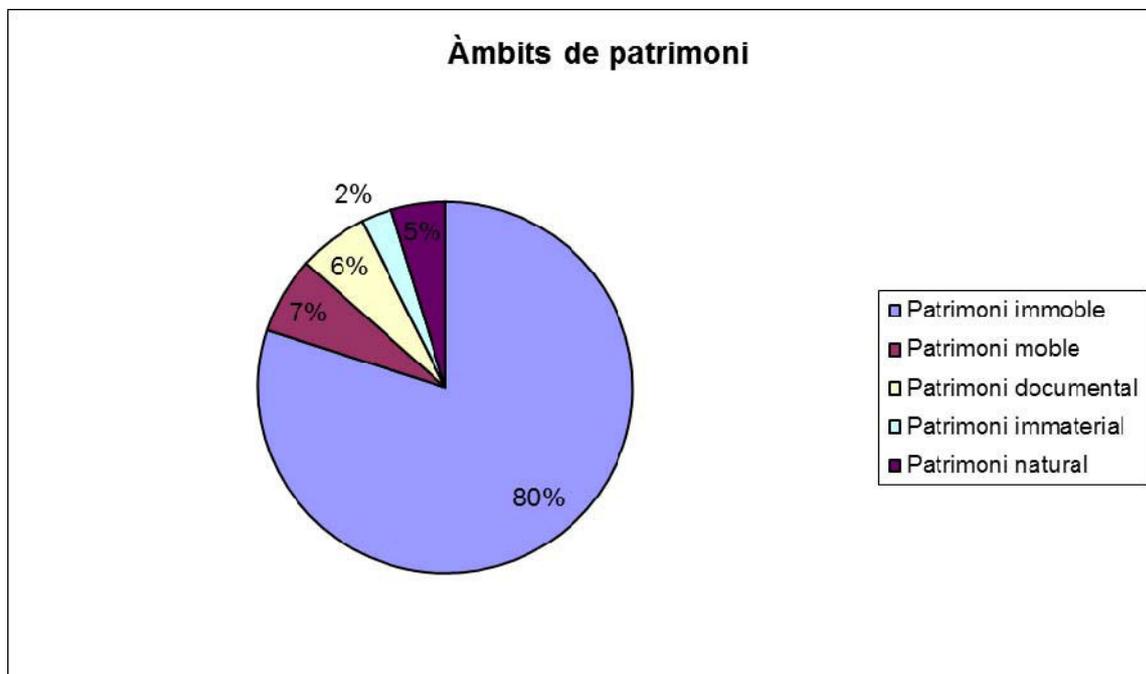
Els elements inclosos al Mapa ara són 150. Es a dir, 25 elements nous respecte als 125 que tenia el Mapa original de 2002.

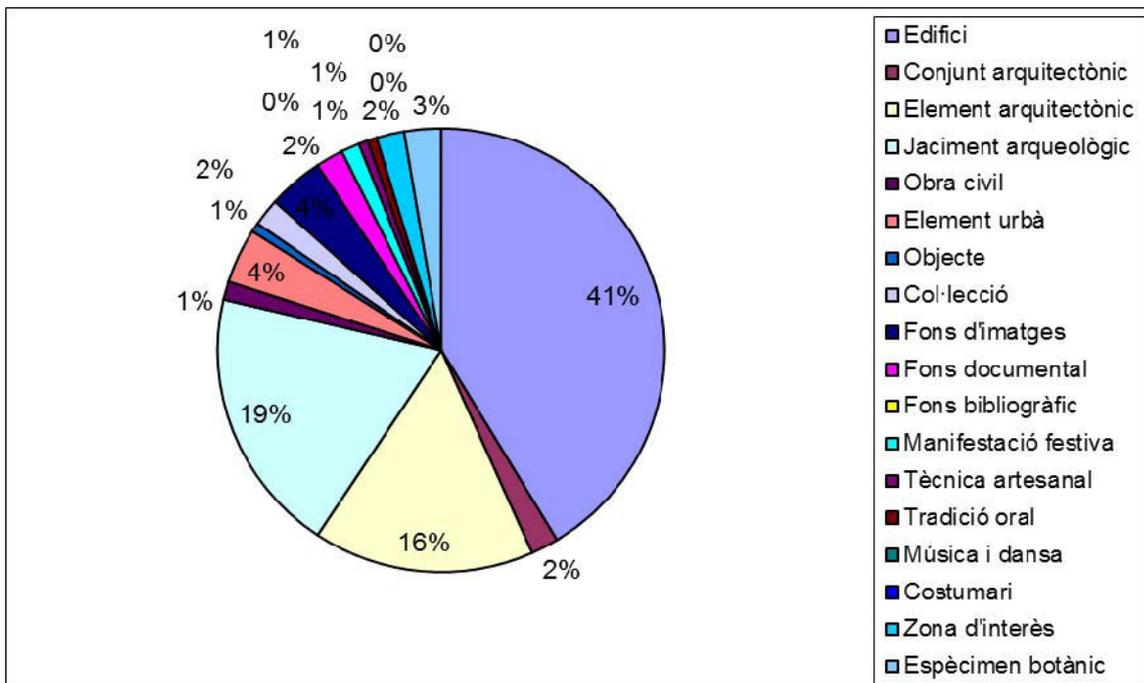
No només hi ha nous elements, sinó que s'han operat alguns canvis, respecte de les tipologies i respecte altres indicadors.

Per tant, els gràfics i estadístiques que s'inclouen a la memòria elaborada el 2002 ja no són vigents, i s'ha d'entendre que queden substituïts per les estadístiques que oferim a continuació

Tipologia

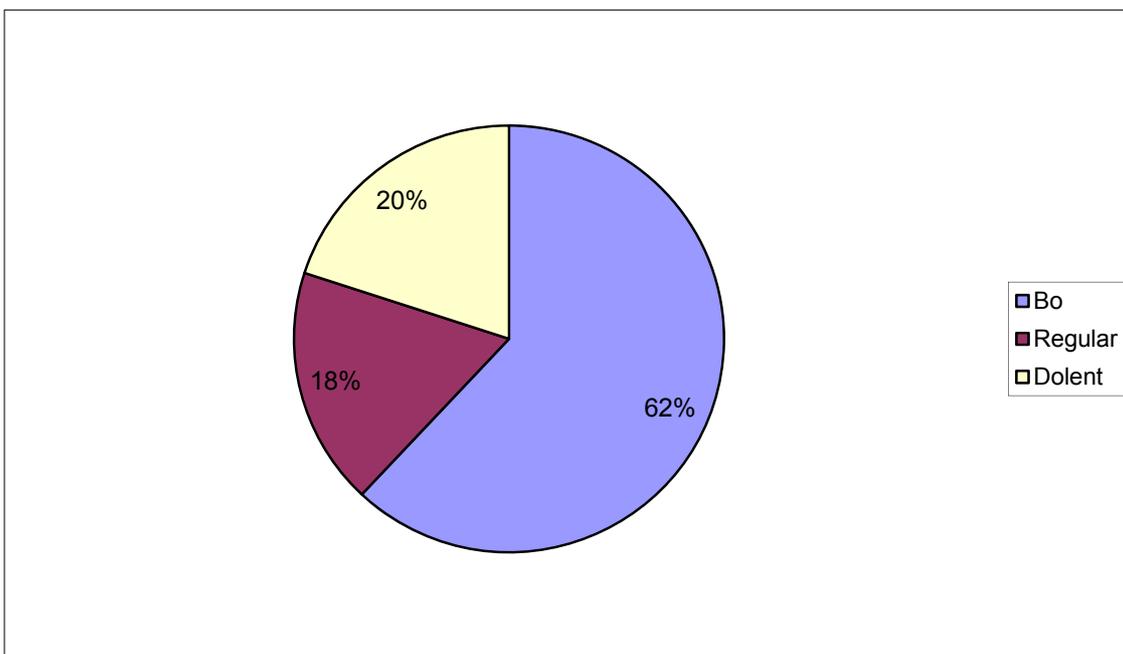
P. Immoble	120	80%	edifici	62	
			conjunt arquitectònic	3	
			element arquitectònic	24	
			jaciment	29	
			obra civil	2	
P. Moble	10	6,66%	element urbà	6	
			objecte	1	
			col·lecció	3	
P. Documental	9	6%	fons documental	6	
			fons d'imatges	3	
			fons bibliogràfic		
P. Immaterial	4	2,66%	manifestació festiva	2	
			Tradició oral	1	
			música i dansa	1	
			Costumari		
			T. Artesanals		
P Natural	7	4,66%	zona d'interès	3	
			espècimen botànic	4	
	150	100%			

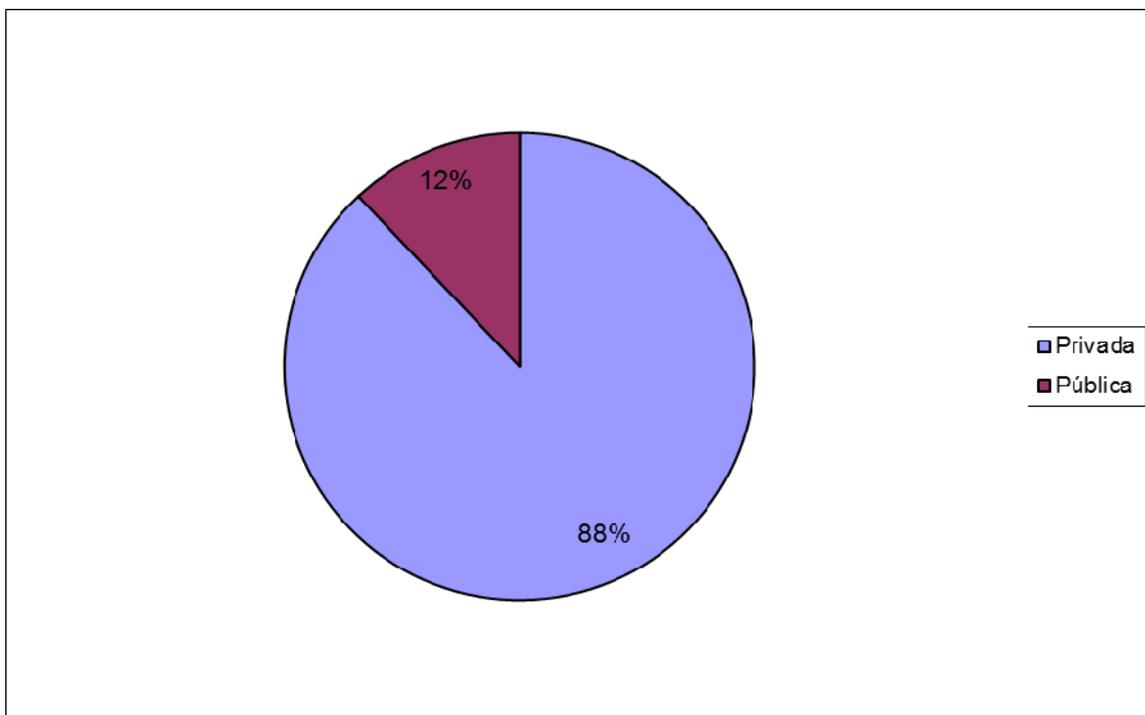
Estat de conservació

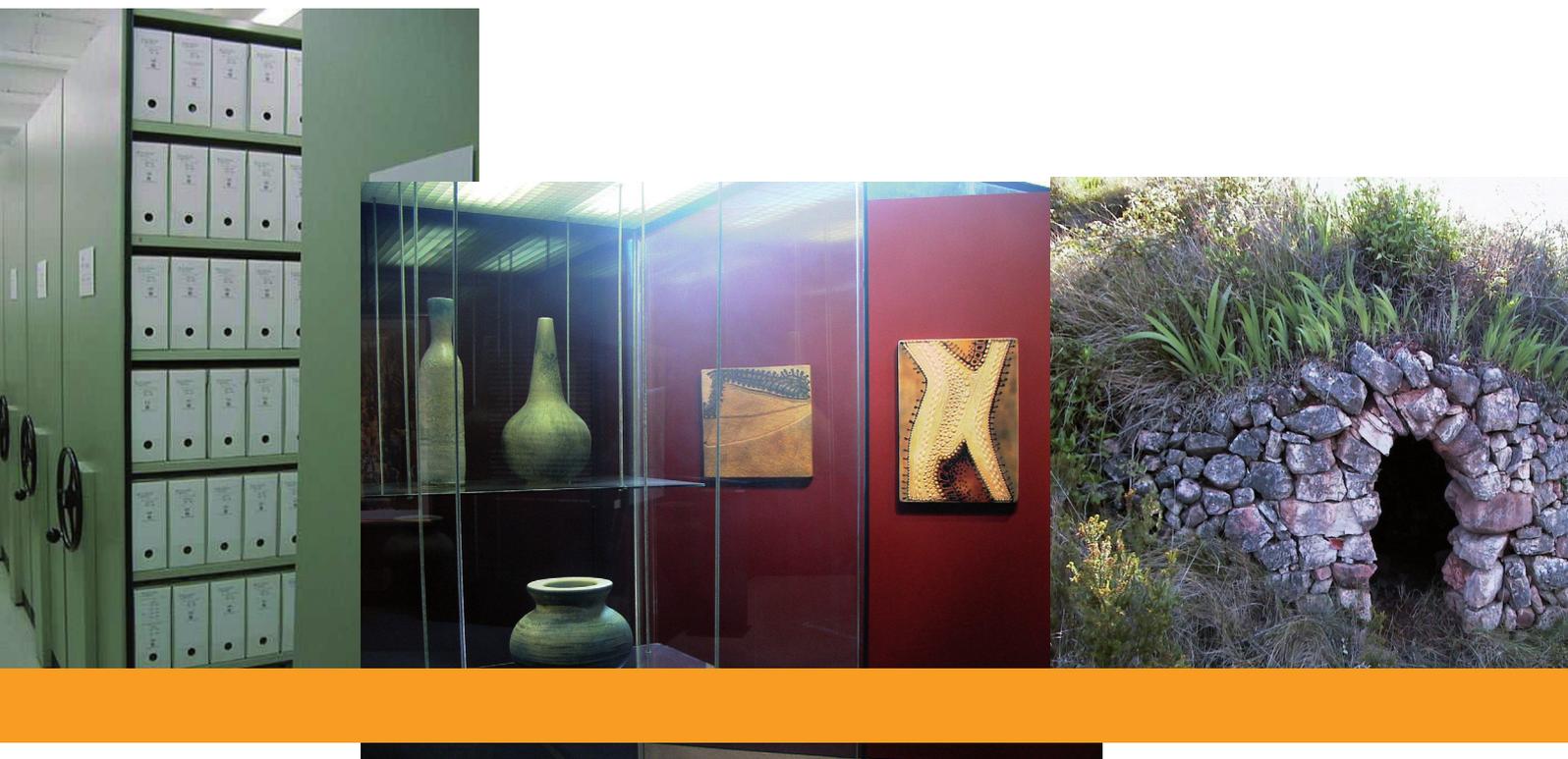
bo	93	62%
regular	27	18%
dolent	30	20%

Estadística titularitat

pública 18 12%
privada 132 88%

**Diputació
Barcelona**

Comte d'Urgell, 187
Edifici del Rellotge
08036 Barcelona
Tel. 934 022 566
Fax 934 022 825
o.patrimonio@diba.cat
www.diba.cat/opc

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis

Inventari Patrimoni Cultural de Vallromanes

Memòria tècnica

Redacció
ACTIUM S.C.P.
Jordi Montlló i Bolart

Ajuntament de Vallromanes

Juny 2002

À R E A D E C U L T U R A

MEMÒRIA TÈCNICA

INVENTARI DEL PATRIMONI CULTURAL I NATURAL

VALLROMANES (EL VALLÈS ORIENTAL)

AUTOR
JORDI MONTLLÓ BOLART

DATA
JUNY DE 2002

INVENTARI DEL PATRIMONI CULTURAL I NATURAL. VALLROMANES (EL VALLÈS ORIENTAL). MEMÒRIA TÈCNICA

CRÈDITS

PROMOCIÓ I FINANÇAMENT

Ajuntament de Vallromanes
Diputació de Barcelona (Oficina del
Patrimoni Cultural)

DOCUMENTACIÓ

Jordi Montlló i Bolart (historiador)

COL·LABORACIÓ ESPECIAL

Marc Bosch de Doria (historiador)
Moisés Gurdiola i Bufí (biòleg)

PLANIMETRIA I DIGITALITZACIÓ

Marc Bosch de Doria

INVENTARI DEL PATRIMONI CULTURAL I NATURAL. VALLROMANES (EL VALLÈS ORIENTAL). MEMÒRIA TÈCNICA

ÍNDEX

0.	INTRODUCCIÓ	2
1.	AGRAÏMENTS.....	3
2.	PLANTEJAMENTS METODOLÒGICS	4
2.1.	Criteris de l'inventari: característiques de la fitxa i criteris de selecció	4
2.2.	Fases de realització del treball i fonts consultades	6
2.2.1.	Fase prèvia de documentació.....	6
2.2.2.	Treball de camp	7
2.2.3.	Treball de gabinet	8
3.	RESULTATS DEL TREBALL	9
3.1.	Marc geogràfic i físic de Vallromanes.....	9
3.1.1.	El medi físic.....	9
3.1.2.	La població i la seva activitat.....	10
3.1.3.	Orígens	10
3.2.	Elements fixats i elements no fixats	13
3.2.1.	Criteris de selecció	13
3.2.2.	Llistat d'elements no fixats	14
3.2.3.	Llistat d'elements fixats.....	17
3.2.3.1.	Índex numèric	17
3.2.3.2.	Índex per àmbit i tipologia.....	21
3.2.3.3.	Denominació i alfabètic	26
3.2.3.4.	Estat actual dels elements fixats	31
4.	BIBLIOGRAFIA.....	37

0. INTRODUCCIÓ

L'inventari del patrimoni cultural del municipi de Vallromanes ha estat realitzat per l'empresa de serveis de cultural ACTIUM, S.C.P. per encàrrec de la Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona, a partir de la sol·licitud efectuada per l'Ajuntament de Vallromanes a la Diputació de Barcelona.

La realització del treball ha estat executada per Jordi Montlló Bolart, amb la col·laboració de Marc Bosch de Doria i de Moisès Guardiola i Bufí, durant els mesos d'abril i maig de l'any 2002. Tot aquest treball no s'hauria pogut realitzar sense l'ineestimable ajut d'un seguit de col·laboradors a qui, tot seguit, volem agrair enèrgicament.

1. AGRAÏMENTS

En primer lloc volem agrair la col·laboració de l'alcaldesa, Sra. Marisa Cabot i el secretari municipal Sr. Joaquim Rosell pel seu interès i les gestions facilitades. Però també a tots els treballadors municipals: en Cándido, la Marta, en Rafa i la Meritxell.

Quan hem necessitat fer una consulta en un arxiu, biblioteca o centre oficial o privat, ens hem trobat una sèrie de persones que ens han atès molt professionalment. Volem agrair les atencions rebudes del Dr. Josep Maria Martí Bonet, director de l'Arxiu Diocesà de Barcelona; de l'Albert Sierra i Teresa Tosas, del Servei de Patrimoni Arquitectònic del Departament de Cultura de la Generalitat i de la biblioteca del CIPAC, respectivament. El nostre agraïment també és per la Montserrat Grau i la Roser Loire, del Consorci del Parc Serralada Litoral; per en Jaume Perarnau del Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica de Catalunya; per l'Imma Vilamalla, tècnica del Servei de Patrimoni Arquitectònic Local de la Diputació de Barcelona; per en Josep Muntal, tècnic del Museu de Granollers; pel personal de l'hemeroteca de Granollers i per l'Ester Gurri del Museu de Badalona.

Cal fer una menció especial a la gent de Vallromanes que ens han obert amablement les portes de casa seva: el senyor Esteve Ros, la senyora Dolors Capdevila i el senyor Lluís Cascante Dávila de Can Sala Gros, el Sr. Herrerías de la Torre Tavernera, el Sr. Jordi Insa de Can Mayolas, la Sra. Marisa Cabot de Can Galantó, la Sra. Narcisa Rafart de Can Rafart, el Sr. Lluís Eriçó de Can Cirera, el Sr. Joan García de Can Corbera, el Sr. Joan Pont de Can Serradó, el Sr. Sebastià Puigvert de Can Morera Xic, el Sr. Francesc Caballé de Can Gordi, la Sra. Francisca Corbera de Can Guiu, el Sr. Lluís Ventura de Can Fuster. Igualment restem agraïts a Mossèn Xavier Segura i Maria Rosa d'Alba Mogas. I un agraïment al Sr. Julio Fernández i la Sra. Maruja Tutusaus per acompanyar-me tota una tarda de pluja; espero que no s'hagin refredat.

Finalment volem manifestar la nostra estima al Sr. Vicenç Corbera i Raventós, de Can Maura, per la paciència que ha demostrat amb qui subscriu aquestes paraules, dia rera dia, acompanyant-me amunt i avall per aquests camins tant captivadors de Vallromanes. També mereix el nostre reconeixement el Sr. Josep Corbera, per deixar-nos treballar amb la seva col·lecció fotogràfica; algunes de les seves fotos les hem inclòs a les fitxes d'inventari.

2. PLANTEJAMENTS METODOLÒGICS

2.1. CRITERIS DE L'INVENTARI: CARACTERÍSTIQUES DE LA FITXA I CRITERIS DE SELECCIÓ

La finalitat dels inventaris de Patrimoni Local és la recopilació exhaustiva dels elements del patrimoni cultural i natural d'un municipi. L'eix bàsic de treball és l'inventari de tots els elements susceptibles d'ésser reconeguts com a rellevants o singulars d'aquella població pels seus valors històrics, artístics, simbòlics o identitaris, a partir d'una tipologia concreta que permet englobar-hi totes les accepcions reconegudes. De cada element es fa una fitxa amb totes les dades que s'hagin pogut recopilar d'aquell bé cultural, ja sigui a través de la documentació bibliogràfica (veure apartat corresponent), a través d'arxius o d'informació oral. Amb l'inventari fet i les dades recollides es poden fer les pertinents classificacions, anàlisi i estudis estadístics, a fi i efecte de fer-ne una valoració, tant a nivell individual de cada bé com global.

Es tracta de facilitar a l'ajuntament i a tots els ciutadans i ciutadanes d'aquell municipi una eina de coneixement de la totalitat del seu patrimoni. Un instrument que permeti l'establiment de mesures per a la seva protecció i conservació i faciliti el seu accés públic; així com la planificació de la seva rendibilització social; l'elaboració de programes de difusió (rutes didàctiques i/o turístiques, publicacions, jornades de debat, conferències,...); la presa de decisions en el planejament urbanístic, la planificació de la senyalització;

Però es tracta d'un element viu, un instrument que pot créixer o disminuir. S'hi poden afegir nous béns per què es consideri oportú o apareguin elements desconeguts en el moment de la realització del treball (nous jaciments arqueològics, donacions de col·leccions,), o se'n poden haver de treure per robatori, destrucció (natural o antròpica), canvi de criteris, Amb aquestes premisses, cal considerar l'inventari de Patrimoni Local com una eina dinàmica i activa, que no vol quedar arraconada en una prestatgeria o armari fins que s'ompli de pols.

S'ha de tenir present, però, que no es tracta d'un treball de recerca pura i estricta. No s'ha volgut fer una història de Vallromanes, ni fer un anàlisi de l'evolució del municipi, ni un estudi estadístic. No hi ha el plantejament d'una hipòtesi, ni s'han fixat uns objectius científics. Per tant no hi ha unes conclusions, ja que no es tracta d'un element clos, sinó viu, com hem dit *supra*. Tampoc és un catàleg del patrimoni de Vallromanes, amb unes categories urbanístiques i proteccions determinades. És una base de dades al servei dels ciutadans i ciutadanes. A partir d'aquest treball es poden gestionar futures recerques d'investigació o plans de protecció urbanístic; però sempre com un punt d'inici.

Els diversos elements patrimonials inclosos en els inventaris del patrimoni local corresponen a alguna de les figures de la següent tipologia:

- 1.-Patrimoni immoble
 - 1.1.-Edificis
 - 1.2.-Conjunts arquitectònics
 - 1.3.-Elements arquitectònics
 - 1.4.-Jaciments arqueològics
 - 1.5.-Obra civil
- 2.-Patrimoni moble
 - 2.1.-Elements urbans
 - 2.2.-Objectes
 - 2.3.-Col·leccions
- 3.- Patrimoni documental
 - 3.1.-Fons d'imatges
 - 3.2.-Fons documental
 - 3.3.-Fons bibliogràfic
- 4.-Patrimoni immaterial
 - 4.1-Manifestacions festives
 - 4.2.-Tècniques artesanals
 - 4.3.-Tradició oral
 - 4.4.-Música i dansa
 - 4.5. Costumari
- 5.-Patrimoni natural
 - 5.1.-Zones d'interès natural
 - 5.2.-Espècimens botànics singulars

La fitxa utilitzada comprèn els següents camps d'informació: Número de Fitxa; Codi; Àmbit; Denominació; Lloc/Adreça; Titularitat; Nom del propietari; Tipologia; Ús Actual; Descripció; Observacions; Estat de conservació; Autor; Estil/Època; Any; Segle; Emplaçament; Longitud; Latitud; Altitud; Accés; Número de negatiu; Altres;

Historia; Bibliografia; Protecció; Inventari; Autor de la fitxa; Data de registre; Data de modificació; Mapa; i fins a tres fotografies.

2.2. FASES DE REALITZACIÓ DEL TREBALL I FONTS CONSULTADES

2.2.1. Fase prèvia de documentació

La primera tasca que ens vàrem plantejar fou la recerca documental en arxius, biblioteques i serveis oficials on hi hagués la sospita de l'existència d'informació referent al municipi de Vallromanes. Prèviament, acordàrem amb l'Ajuntament, com és habitual en les tasques d'inventari del patrimoni cultural local, demanar oficialment via petició escrita, la documentació pertinent al Servei d'Arqueologia i al Servei de Patrimoni Arquitectònic, així com l'inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya. D'aquests tres departaments, només s'ha rebut resposta del Servei de Patrimoni Arquitectònic de Catalunya i del Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana. Ens fou tramesa la fotocopia de les fitxes corresponents a l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya (IPA) i de l'Inventari del patrimoni Etnològic de Catalunya (IPEC). Pel que fa a la Carta Arqueològica o Inventari del Patrimoni Arqueològic de Catalunya, la vàrem poder consultar *in situ*, però, fins el moment, no ha estat tramesa a l'Ajuntament, tot i haver-ho sol·licitat pels conductes reglamentaris. A través del Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica de Catalunya, amb seu a Terrassa, comprovàrem la inexistència de documentació de patrimoni industrial o pre-industrial referent a Vallromanes. Només hi ha un informe inèdit realitzat per Cristina Folch i Xosé Santin (1998) que ens facilità el propi Ajuntament (veure bibliografia).

Pel que fa a museus, hem detectat material de Vallromanes al Museu d'Arqueologia de Catalunya i al Museu de Granollers. Els materials que es troben al Museu d'Arqueologia de Catalunya corresponen a tres jaciments: Dolmen de can Gurri, Torre Tabernera (sitges ibèriques o romanorepublicanes) i Poblat Ibèric de Sant Miquel (fitxes 4,8 i 11 respectivament). El material dipositat en el Museu de Granollers és molt inferior al que es llegeix a la Carta Arqueològica. De fet, només hi ha dues peces: una destal polida i un fragment informe de ceràmica ibèrica oxidada amb pasta de sandvitx, classificats procedents de can Colomer: "Vinyes de Can Colomer, prop de Can Ginesta" (veure fitxa núm. 5). Sabem que el senyor J. Estrada tenia materials arqueològics a casa seva. És molt possible que es dipositin, aquests materials, al Museu de Granollers en un futur a curt o mig termini. Quan això passi, aquest materials es classificaran s'inventariaran; i possiblement apareguin més materials de Vallromanes. Caldria seguir aquests esdeveniments per fer les modificacions pertinents en aquest inventari. També és possible que hi hagi material arqueològic procedent de Vallromanes a mans particulars, però nosaltres no ho hem pogut confirmar. Tampoc s'ha pogut confirmar la presència de material arqueològic en el Museu de la Nàutica del Masnou, ja que es tracta d'un material no classificat. En el Museu Diocesà de Barcelona no hi ha cap peça que correspongui a Vallromanes. Cal dir el mateix de la Masia – museu de Can Magarola d'Allella.

També consultarem l'Arxiu Diocesà de Barcelona, on hi ha força documentació de la parròquia de Vallromanes. Tant és així que decidírem fer-li una fitxa pròpia (veure

fitxa núm.12).Una altra font de consulta fou la seu del Consorci del Parc Serralada Litoral, ja que 238,7 ha. de Vallromanes formen part d'aquest parc (veure fitxa núm. 2). El Servei de Patrimoni Arquitectònic Local de la Diputació ens aportà informació a partir d'un grup de fotografies que hem inventariat com a fons documental (veure fitxa núm. 13). A l'Arxiu Gavin hi ha fotografies fetes per Josep M. Gavin de les esglésies (veure fitxa núm. 115). Un dels principals elements que ens ha estat de molta utilitat pel que fa a masies i masos és un inventari fotogràfic que van realitzar els senyors Josep Corbera i Vicenç Corbera (fitxa 1). A mitjans dels anys vuitanta es van dedicar a visitar totes les masies i cases que existien abans de la Guerra Civil. A partir d'aquest conjunt fotogràfic hem anat visitant-les i fitxant les que s'ajustaven als criteris de l'inventari. També ens ha servit per veure com s'han transformat en poc més de 15 anys. Algunes, fins i tot, han desaparegut.

La base planimètrica utilitzada per la situació dels elements de patrimoni ha estat la de la Diputació de Barcelona i el Servei Cartogràfic de Catalunya a escala 1:5.000. El mapa han estat processat amb format d'AutoCad, versió 14.00 i imprès a escala original (veure planimetria adjunta) i escanejada a 1:10.000 parcialment per a les fitxes de l'inventari.

S'han consultat una sèrie d'obres bibliogràfiques, algunes de caràcter general com la Catalunya Romànica, però d'altres ben concretes. Els temes han estat d'allò més variat, sempre que tinguessin referència amb el que buscàvem. Podeu consultar aquesta bibliografia en l'aparta cinquè d'aquesta memòria.

2.2.2. Treball de camp

Tot i tractar-se d'un territori relativament petit (10'5 Km²), les característiques del seu relleu han provocat que la tasca més ingent d'aquesta fase hagi estat la de visitar les masies, fonts, mines i altres indrets de la zona. Hem comptat amb la col·laboració d'alguns veïns que han facilitat la nostra feina i ens han obert les portes d'algunes finques particulars. Amb d'altres propietaris hi hem contactat directament. En molts casos, però, no ha estat possible entrar-hi, ni a dins les cases ni, en algunes ocasions, dins la finca. Les que han presentat més problemes són les que s'utilitzen com a segona o tercera residència, també les que no estan habitades o les que es troben en un estat molt gran d'abandonament.

En els jaciments arqueològics la dificultat s'ha presentat per altres motius. Algun jaciment de la Carta Arqueològica consistia en troballes superficials de ceràmica en llocs que actualment estan totalment urbanitzats, amb carrers asfaltats i torres residencials en tot l'entorn.

Moltes fonts no les hem pogut localitzar, sobretot per haver-se ensorrat o restar amagades per la vegetació. Tal i com els va passar a A. ROVIRA i J. GURRI (2000) , tampoc hem recopilat cap llegenda ni tradició relacionada amb les fonts.

2.2.3. Treball de gabinet

La fase final del treball ha consistit en redactar la present Memòria, amb totes les dades obtingudes i fetes les pertinents valoracions. Amb la informació documental i la informació obtinguda del treball de camp, tant gràfica com escrita o oral, s'han pogut elaborar les corresponents fitxes de cada element i fer-ne un anàlisi i diagnòstic concret sobre la rellevància, tipologia, potencialitat i possibilitats del patrimoni cultural de Vallromanes, el resultat del qual és aquest inventari que presentem tot seguit.

3. RESULTATS DEL TREBALL

3.1. MARC GEOGRÀFIC I FÍSIC DE VALLROMANES

Superfície 10'53 Km²

Altitud 153 m.

Habitants 1.607

Comarca El Vallès Oriental

3.1.1. El medi físic

Vallromanes disposa d'un terme municipal de 10,53 Km². Està situat al sud de la comarca del Vallès Oriental. Limita al sud amb els termes municipals d'Alella i Teià (El Maresme), a l'est amb Premià de Dalt i Vilassar de Dalt (El Maresme), al nord amb Vilanova del Vallès (Vallès oriental) i a l'oest amb Montornès – de qui es va segregar l'any 1933 – i amb santa Maria de Martorelles (Vallès Oriental).

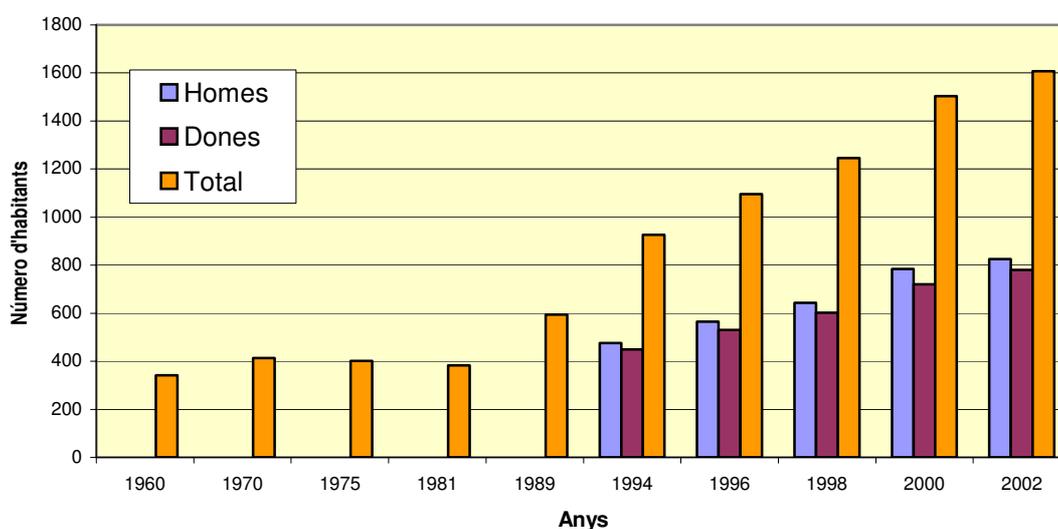
El terme és drenat per la riera de Vallromanes, afluent de la de Mogent. Es tracta de l'eix principal al voltant del qual s'hi aixecà l'església de Sant Vicenç, i les conseqüents cases, en la protecció de la sagrera. D'aquesta antiga sagrera, es conserva el carrer de Vista Alegre, on les cases encarades a la riera conserven l'aspecte que tenien els segles XVIII i XIX. En l'actualitat hi ha un projecte de remodelació d'una part d'aquest carrer per construir-hi set habitatges unifamiliars conservant l'aspecte arquitectònic de les façanes. Un altre curs menys cabalós, i tributari de la riera de Vallromanes, és la riera d'Ardenya. Aquestes rieres es formen dins el municipi als vessants nord-occidental (la primera) i nord-oriental (la segona). El terme és accidentat pels contraforts de la serra de Sant Mateu: turó de Lledó (493 m), al sud-est, al termenal amb Premià de Dalt i Teià; turó del castell de Sant Miquel de Montornès (413m), a ponent, al límit amb Montornès del Vallès; coll de la Font de Cera, a migdia, per on passa la carretera de El Masnou a Granollers.

El clima és molt suau, mediterrani amb certa tendència a la continentalització. Posseeix una extensa capa forestal, que domina una gran part del territori, sobretot en zones altes. Les principals comunitats arbòries són de pi blanc i pi pinyoner, alzines, les vernedes i la vegetació de ribera.

3.1.2. La població i la seva activitat

La característica principal de Vallromanes és la seva distribució humana dispers: un poblament disseminat, format per un conjunt de masos i masies, a les que s'han d'afegir un nombre important d'urbanitzacions, amb cases d'estiueig i segones residències.

POBLACIÓ

El que és el nucli urbà (153m snm) s'ha format a la vora de la riera de Vallromanes, a 500 m a llevant de la carretera BP-5002. Ha crescut al voltant de l'església parroquial de Sant Vicenç. El carrer més antic és el de Vista Alegre, aixecat en la zona de la sagrera, tal i com s'anomena en els documents antics.

Fins fa pocs anys les principals activitats econòmiques es fonamentaven en el sector primari: agricultura de secà (cereals, vinya, llegum, fruiters i farratge) i de regadiu (hortalisses, patates) complementat per la ramaderia bovina. Durant molts anys, la vinya fou el conreu més important, tot i que no hi ha estudis específics sobre aquest tema. Actualment, amb el creixement urbanístic, l'establiment de segones residències i la proximitat amb Barcelona i unes excel·lents comunicacions (BP-5002 que uneix Vallromanes amb el Maresme i les principals vies que travessen el Vallès), han orientat el treball cap a la construcció i el sector terciari. Cal destacar l'oferta d'oci de la població amb l'existència d'un càmping, un club de golf, una hípica, un pitch and putt i una àmplia i qualitativa oferta gastronòmica.

3.1.3. Orígens

El nom de Vallromanes, segons Campillo (MARTÍ BONET: 1981) deriva de "*Vallis Romanorum*" i rep altres grafies documentades en les diferents visites pastorals del

segle XIV (veure fitxa núm.12) com “*Valle Romanorum*”, “*Vallibus romanis*”, “*Vajl romanes*”, “*Vallis romanis*”. A principis del segle XVI (1508) ja trobem la grafia actual (MARTÍ BONET: 1991). Per a més informació toponímica podreu consultar el llibre de Garcia Pey (en premsa) i que nosaltres no hem pogut consultar per no donar-nos permís el propi autor.

Els establiments més antics documentats dins el municipi fan referència a la presència d'activitat en època neolítica, amb troballes superficials de destrals polides o en el període anomenat calcolític, testimoniats pel monument funerari del dolmen de Can Gurri. Si ens centrem en els assentaments, podem parlar de la presència humana de forma continuada, si més no documentalment, a partir del poblat ibèric de la muntanya de Sant Miquel i les troballes de la Torre Tavernera, que ens indiquen de l'existència d'un assentament ibèric tardà d'època romanorepublicana (s. II-I aC).

Mossèn Mas (1904) apunta que el nucli poblacional original de Vallromanes caldria buscar-lo a la Torre Tavernera. El relaciona amb la *Vil·la Romanos* que segons l'escriptura número dos del Llibre d'Antiguitats de la Catedral de Barcelona, l'emperador Carles el Tartamut va donar a la Seu de Barcelona, quan el bisbe Frodoi va demanar-li protecció i ajut (estem parlant de l'any 878 dC). Aquest és un fenomen característic del Vallès Oriental, que disfruta d'una especificitat en la vida política d'aleshores, gràcies a aquest tipus de privilegis imperials, documentades ja des de l'emperador Carlemany (Vilaginés:1988). Això va permetre disfrutar als vallesans d'una autonomia impensable en altres circumstàncies. El que suposa una excepció és l'establiment d'una xarxa parroquial depenent del bisbat en aquesta àrea. Vilaginés (1988:127) remarca l'excepcionalitat de dos casos concrets, als que potser caldria afegir Vallromanes. Tot i que la primera referència del *domus* de Sant Vicenç s'esmenta per primera vegada en un llegat testamentari de l'any 970. El primer document de l'església no el trobem, però, fins l'any 1157, en el testament de Pere de Montornès, senyor del castell. L'any 1183 ja s'esmenta la parròquia de Sant Vicenç.

La Torre Tavernera, segons indica Mn. Mas (1904:173) *en temps mes antichs era nomenada lo Castell Vell, del que'n resta la torre rodona del homenatge á un ángul del edifici actual, creyent que'l nom de Castell vell es per que mes tart va edificarsen un altre dalt de la montanya de Montornés*. En canvi a les notes de Mn. Pratginestós (Mogas 1927) es confonen el castell vell amb el del turó de Sant Miquel. Així, el *Vil·la Romanos* del bisbe Frodoi es podria correspondre amb una vil·la d'origen romà (com s'observa a partir de les troballes efectuades) i de llarga pervivència cronològica. La presència del món visigot al Vallès està testimoniada en diferents municipis (Granollers, Terrassa, *Rubí*). Amb la posterior formació de l'estructura feudal, les noves necessitats polítiques, econòmiques i socials demanarien un nou emplaçament per al nou poder, on fos evident on es situava de forma física i simbòlica la nova autoritat.

El castell, situat dalt del turó de Sant Miquel, es documenta des de l'any 1108. Els Montornès foren els seus propietaris fins l'any 1621, que passà a domini dels Taverner, que a finals d'aquest segle esdevingueren comtes de Darnius. El castell fou símbol i testimoni de les transformacions polítiques, socials i econòmiques de l'Edat Mitjana. Un dels episodis més significatius fou la presa del castell per part dels remences (1485). El 1505, el sobirà va vendre en feu a la universitat de Montornès les rendes del castell i de les parròquies de Montornès. Així Alella, Montornès i

Vallromanes deixaren de dependre del castell. L'any 1632, Montornès i Vallromanes formaven una batllia. Fins l'any 1933, Montornès i Vallromanes havien format part d'un únic municipi. Des d'aquell any Vallromanes comença a escriure la seva pròpia història.

La configuració del poblament actual de Vallromanes és herència directa del bategar històric, relacionat amb l'aparició del món feudal i la seva posterior transformació. Es combinen grans hisendes, hereves directes de vendes realitzades en segles pretèrits, que en algunes ocasions es poden remuntar als segles XV i XVI, amb petites propietats escampades per tot el territori, formant un mosaic meravellós integrat amb el paisatge. La masia pren una rellevància vital en la formació identitària del poble. Hi ha noms que han estat protagonistes directes d'esdeveniments històrics, amb documentació ben antiga. Algunes de les principals són: Can Cirera, Can Gordi, Can Gurguí Gros, Can Sala Gros, Can Ginesta, Can Colomer, ...

Les urbanitzacions no han desarticulat, encara, l'entramat demogràfic-paisatgístic de Vallromanes en la seva totalitat. La masia és el principal element a considerar per refer la identitat del municipi. La majoria de les masies de Vallromanes són d'estructura clàssica simple. Arquitectònicament presenten una forma molt generalitzada des de la perspectiva estructural. Es disposa com una casa isolada de tres cossos paral·lels, el central més ample que els laterals. Consta com a mínim de planta baixa i primer pis; sovint hi ha un cos travesser al darrera. Les quatre façanes formen una planta quadrangular, amb l'orientació a migdia, amb tendència a veure el sol ixent. Gairebé sempre a la façana principal hi ha la porta d'entrada (Danés 1933).

Per descriure i classificar les masies de Vallromanes hem seguit les tipologies de Danés (1933) i Garí (1983). Pel que fa al tipus més freqüent a Vallromanes, coincideixen amb la tipologia. Es tracta de masies de la família II o grup II. El 70% de les masies d'estructura clàssica corresponen a aquesta família. Tenen la teulada a doble vessant amb el carener perpendicular a la façana principal. A nivell general el 57% de les masies d'estructura clàssica corresponen al tipus 2, que és el que ens afecta. Danés situa els orígens d'aquest tipus en unes cronologies molt antigues i estableix les posteriors evolucions en nous tipus a partir del s. XVI. Nosaltres no hem pogut determinar cronològicament aquestes masies en segles anteriors, però hem de considerar que les transformacions van molt lligades a l'increment de les necessitats i a l'increment econòmic de la hisenda. Si no és així, una primitiva estructura amb un manteniment continuat pot romandre durant molt de temps.

Pel que fa a l'escut oficial de Vallromanes, el fons és d'atzur i el compona una vall d'or carregada de quatre pals de gules i acompanyada al cap d'una mola de gules ressaltant sobre una creu de sant Vicenç d'or. Per timbre una corona mural de poble (Decret 285/16.6.1983). (BAULIES:1991)

3.2. ELEMENTS FITXATS I ELEMENTS NO FITXATS

3.2.1. Criteris de selecció

El patrimoni cultural és un concepte relativament modern, és una creació social. Per tant és un concepte variable, en el temps i en l'espai. No es tracta d'un concepte o d'una idea universal estable, fixa i eterna. Per tant, estem parlant d'un fenomen molt subjectiu, vinculat a una sèrie de condicionants socials, conjunturals, polítics i també individuals. Això fa que els criteris de selecció no s'hagin de prendre com un dogma, sinó com una referència inicial. També vol dir que aquests criteris es poden qüestionar o, fins i tot, modificar.

Però, en un moment o altre, cal prendre decisions, saber triar; i s'ha de fer a partir d'uns criteris determinats. Per aquest motiu és important aquest apartat d'elements no fitxats per què permet descartar-los sense perdre la informació recollida. Això també permet ser més selectius a l'hora d'establir quins elements s'inclouen a l'inventari.

Vallromanes és un municipi relativament petit en extensió i en número d'habitants, com ja hem vist. No caurem en aquell error tan típic de dir que és un municipi amb poca història, pel fet que no s'emancipa de Montornès fins l'any 1933. Quan es parla d'un territori, no podem juxtaposar la història d'una institució, en aquest cas la municipal, amb la història del territori. Amb una adscripció administrativa o una altra tot territori té una àmplia trajectòria històrica i una identitat pròpia.

La major o menor importància històrica d'un municipi o d'un territori, es reflexa, sovint, en el seu llegat patrimonial, en l'herència cultural a partir de béns mobles, immobles, immaterials, Però aquesta major o menor transcendència històrica sempre té diferents miralls: pot ser en relació a tot un país, una comarca o una zona més concreta. A més, per molt poca rellevància en relació a tercers protagonistes, el que és inqüestionable és que cada població s'ha fet la seva pròpia història. Per tant, s'ha construït el seu propi patrimoni cultural, la seva pròpia herència, el llegat que la població present ha de mantenir i preservar per a les futures generacions, al mateix temps que construeix (o no) el patrimoni del futur.

Es a dir, el patrimoni cultural que tingui una població és la seva senyal d'identitat. Per poc transcendent de cara a l'exterior que sigui, serà vital com a identitat i referent cultural i social per a la gent de Vallromanes. Des d'aquesta premissa i reconeixent la subjectivitat de la tria, s'han seleccionat els edificis que reunissin uns determinats valors històrics, simbòlics, toponímics o artístics i s'han descartat els que no reunien prou valors.

També s'han descartat els elements desapareguts, destruïts o no localitzats, tot i que se'n tinguessin notícies orals o bibliogràfiques.

Tampoc s'han inclòs elements que pertanyen a altres municipis limítrofes i que inicialment s'havien contemplat per que la bibliografia afirmava, erròniament, que pertanyien al terme municipal de Vallromanes.

Els elements que s'han inclòs dins d'altres com per exemple col·leccions de béns mobles, fons documentals relacionats amb una casa o elements arquitectònics poc rellevants associades a masies o a altres edificis i que s'han inclòs a la fitxa d'aquest edifici, tampoc s'han descrit amb una fitxa pròpia.

S'han fusionat els elements repetits, quan es comprova que dos noms diferents es refereixen al mateix element.

Tampoc han estat seleccionats els elements seriatos i repetitius, poc rellevants, que sovintegen al terme. Per exemple, s'han fitxat els pous que tot i estar relacionats amb alguna masia, tipològicament poden aportar una variació respecte a un altre. No han estat seleccionats aquells pous que per tractar-se d'un element de primera necessitat, en un poblament de les característiques de Vallromanes, tenen una morfologia moderna i funcional.

3.2.2. Llistat d'elements no fitxats

- Fonts no trobades:
 - Font de Can Panna. Es va ensorrar després d'una baixada d'aigua torrencial
 - Font de Cera. Quan es va fer la carretera BP-5002 es va partir el conducte que portava l'aigua per la carena fins a la casa de Can Gordi Font de Can Colomer
 - Font de Santa Anna
 - Font de Can Cirera o de l'Alba. No surt aigua
 - Font de Can Ginesta o dels taxistes. No surt aigua
 - Font de Can Carabit
 - Font de Can Sala Xic
 - Font de l'Enriquet (Can Raspall)
 - Font de Sant Josep

- Elements pre industrials no localitzats:
 - Molí de Vallmanya o d'en Maimó. Segons F. Mogas (1927) estava al torrent d'en Cuquet, actualment d'Ardenya. Es documenta a l'any 1696 dins les possessions de Can Maimó

- La Ferreria. En F. Mogas dóna notícies de restes arqueològiques entre Torre Tavernera i Can Ginesta, l'any 1824
 - Mina de Can Poal. Entre Can Galvany i Can Poal, al costat de l'antic mas de Sant Vicenç
 - Forn d'obra de l'hort de la rectoria. A conseqüència d'un aiguat es va posar al descobert, l'any 1831, segons explica F. Mogas (1927) "*... es descobrí un forn gran quadrat de obra molt antich y de construcció estranya; pues no obstant de estar lo dit forn tot ple de terra, sense coneixer-se senyal ni tenirse noticia alguna de ell, tenia la fogaina buida y molt gran, ab un sol pilá o columna al mitg per sostenir todas las arcadas las que se conservaban enteras, ab sos corresponents forats o esquitxons*"
 - Forn d'obra d'en Corbera. A l'oest de Can Corbera, al costat del Torrent de la font Fulleta o dels Albas (Mogas:1927), que ja existia en temps del rector Cella (1566-1593)
 - Forn de maons de Can Morera Gros. Noticia del cadastre de l'any 1954 (FOLCH, C i SANTÍN, X:1998)
- Elements destruïts:
 - Can Morera o Morera Gros. Espectacular masia transformada en un casalot que es va destruir per fer una urbanització. Amb la ruina de la casa es va dessecar un llac que hi havia al davant. Té fitxa de l'IPA núm 25
 - Villa Isabelita. Casa de petites dimensions feta en origen per ser utilitzada pel servei de la casa de Can Pech i, posteriorment, com a casa de joguines pels nens. Té fitxa de l'IPA, núm.18
 - Ca l'Agustí
- Elements corresponents a d'altres termes municipals:
 - Can Rabassa.- fitxa de l'IPA núm.19. A l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, aquest edifici està fitxat com un element de Vallromanes, però en realitat pertany al municipi de Vilanova del Vallès.
- Edificis poc singulars o significatius des d'una perspectiva històrica o artística:
 - Can Prats
 - Can Maura del Castell

- Cal Mestre
 - Cal Pet
 - Cal Carabit
 - Can Barraqué
 - Can Fernando
 - Can Martí de Dalt
 - Can Lladó
 - Can Vinardell
 - Can Bonesbarjo
 - El Xalet
 - Can Serra
 - Can Matgats
 - Can Brutau
 - Can Vila
 - Can Tàbac
 - Can Joan Pau
 - Can Carló
 - Can Roiget
 - Can Saleta
 - Cal Xisquet
- Altres:
 - Pedra del diable.

3.2.3. Llistat d'elements fixats3.2.3.1. Índex numèric

<u>Núm.</u>	<u>Denominació</u>	<u>Codi</u>	<u>Àmbit</u>	<u>Tipologia</u>
1	Col·lecció Corbera	3.1	Patrimoni documental	Fons imatges
2	Parc de la Serralada Litoral	5.1	Patrimoni natural	Zones d'interès
3	Urbanització Can Palau	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
4	Dolmen de Can Gurri	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
5	Can Ginesta (II)	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
6	Cal Cabrit (o Carabit)	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
7	Forn de la Torre Tavernera	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
8	Sitges de la Torre Tavernera	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
9	Coll de Forns	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
10	Sant Vicenç de Vallromanes	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
11	Poblat de Sant Miquel	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
12	Fons documental parroquial i divers referit a Vallromanes de l'Arxiu Diocesà de Barcelona	3.2	Patrimoni documental	Fons documental
13	Fons fotogràfic del Servei del Patrimoni Arquitectònic Local (SPAL)	3.1	Patrimoni documental	Fons imatges
14	Notes històriques. Rectorologi i consuetes de la Parròquia de Sant Vicenç de Vallromanes	3.2	Patrimoni documental	Fons documental
15	Arxiu Municipal de Vallromanes	3.2	Patrimoni documental	Fons documental
16	Arxiu Parroquial de Sant Vicenç de Vallromanes	3.2	Patrimoni documental	Fons documental
17	Tresor Parroquial	2.3	Patrimoni moble	Col·lecció
18	Creu del Pedró	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
19	Alzina de Cal Pirrot	5.2	Patrimoni natural	Espècimens botànics
20	Alzines de l'Avinguda Galvany	5.2	Patrimoni natural	Espècimens botànics
21	Carrer Vista Alegre	1.2	Patrimoni immoble	Conjunt arquitectònic

22	Torre Tavernera	1.2	Patrimoni immoble	Conjunt arquitectònic
23	Festa Major de Sant Miquel	4.1	Patrimoni immaterial	Manifestacions festives
24	Sant Andreu del Castellvell	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
25	Sant Miquel de la Muntanya	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
26	Can Maura	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
27	Pedra del Diable	4.3	Patrimoni immaterial	Tradició oral
28	Natura Industrial	2.1	Patrimoni moble	Element urbà
29	L'alba i el capvespre	2.1	Patrimoni moble	Element urbà
30	Can Poal	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
31	Roca Foradada	5.1	Patrimoni natural	Zones d'interès
32	Font de Can Gurguí	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
33	Can Gurguí	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
34	Col·lecció arqueològica	2.3	Patrimoni moble	Col·lecció
35	Can Gallemí	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
36	Can Boter	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
37	Can Sala Gros	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
38	Can Morera Xic	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
39	Can Galantó	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
40	Can Cirera	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
41	Can Rafart (La Joyosa)	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
42	Can Liro	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
43	Can Mureu	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
44	Pou de Can Morera Xic	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
45	Can Mayoles	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
46	Can Serrador	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
47	Font de Can Vinardell	5.1	Patrimoni natural	Zones d'interès
48	Mina de Can Mureu	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
49	Mina de Can Galantó	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
50	Pou de Can Liro	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic

51	Pou de Can Serrador	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
52	Pou de Can Galantó	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
53	Can Gordi	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
54	Can Genís Paret	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
55	Cal Pech	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
56	Can Paret Paleta	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
57	Ca l'Andreuet	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
58	Can Galvany	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
59	Col·lecció Mogas	2.3	Patrimoni moble	Col·lecció
60	Pou Vell de Can Boter	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
61	Pou Nou de Can Boter	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
62	Font de la Plaça de l'Església	2.1	Patrimoni moble	Element urbà
63	Font de Can Morera	2.1	Patrimoni moble	Element urbà
64	Plataners de la Riera de Vallromanes	5.1	Patrimoni natural	Zones d'interès
65	Can Panna	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
66	Can Pau Carló	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
67	Cal Burrech (o Bórrec)	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
68	Can Gurguí Xic	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
69	Can Mas Ratat	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
70	Can Campa	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
71	Ca l'Agutzil	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
72	Can Viló	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
73	Can Fuster	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
74	Can Raspall	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
75	Can Sastre (o Torre de Sant Isidre)	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
76	Molí de Can Patatetes	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
77	Can Ginestet	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
78	Cal Xocolater	1.1	Patrimoni immoble	Edifici

79	Can Cargolí	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
80	Can Ribó	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
81	Can Coret	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
82	Masoveria de Can Coret	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
83	Can Mogas	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
84	Can Martí de Baix	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
85	Can Trampis	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
86	Can Guiu	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
87	Can Palauet	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
88	Can Sala Xic	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
89	Can Patatetes	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
90	Masoveria de Can Patatetes	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
91	Torre de Can Balet	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
92	Can Balet	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
93	Can Rei	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
94	Can Tià	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
95	Can Beco	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
96	Can Colomer	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
97	Can Ginesta	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
98	Ca la Marieta	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
99	Població de Carex Grioletii	5.2	Patrimoni natural	Espècimens botànics
100	Can Layret	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
101	Molí de Can Maimó	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
102	Font d'En Mureu	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
103	Can Barbeta	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
104	Font de Can Barbeta	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
105	Can Corbera	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
106	Coll de Can Corbera	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
107	Castell de Sant Miquel	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment

108	Arxiu Municipal de Montornès del Vallès	3.2	Patrimoni documental	Fons documental
109	Barraca d'en Tomàs	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
110	Barraca d'en Maura	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
111	Font de Can Rafart	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
112	Pou de Can Rafart	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
113	Font de la Plaça de Can Poal	21	Patrimoni moble	Element urbà
114	Molí d'en Cuquet	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
115	Fons fotogràfic referent a Vallromanes de l'Arxiu Gavin	3.1	Patrimoni documental	Fons imatges
116	Mina de Ca l'Agutzil	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
117	Pou de Can Matagats	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
118	Font del Sot de les Merles	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
119	Font de Sant Joaquim	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
120	Mas Vallromanes	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
121	Cant a Vallromanes	4.4	Patrimoni immaterial	Música i dansa
122	Can Niubó	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
123	Trobada de Col·leccionistes de Rajola Catalana i Ceràmica Antiga	4.1	Patrimoni immaterial	Manifestacions festives
124	Cases de carrer	1.2	Patrimoni immoble	Conjunt arquitectònic
125	Fons documental de Can Cirera	3.2	Patrimoni documental	Fons documental

3.2.3.2. Índex per àmbit i tipologia

<u>Núm.</u>	<u>Denominació</u>	<u>Codi</u>	<u>Àmbit</u>	<u>Tipologia</u>
108	Arxiu Municipal de Montornès del Vallès	3.2	Patrimoni documental	Fons documental
15	Arxiu Municipal de Vallromanes	3.2	Patrimoni documental	Fons documental
16	Arxiu Parroquial de Sant Vicenç de Vallromanes	3.2	Patrimoni documental	Fons documental
125	Fons documental de Can Cirera	3.2	Patrimoni documental	Fons documental

12	Fons documental parroquial i divers referit a Vallromanes de l'Arxiu Diocesà de Barcelona	3.2	Patrimoni documental	Fons documental
14	Notes històriques. Rectorologi i consuetes de la Parròquia de Sant Vicenç de Vallromanes	3.2	Patrimoni documental	Fons documental
1	Col·lecció Corbera	3.1	Patrimoni documental	Fons imatges
13	Fons fotogràfic del Servei del Patrimoni Arquitectònic Local (SPAL)	3.1	Patrimoni documental	Fons imatges
115	Fons fotogràfic referent a Vallromanes de l'Arxiu Gavin	3.1	Patrimoni documental	Fons imatges
23	Festa Major de Sant Miquel	4.1	Patrimoni immaterial	Manifestacions festives
123	Trobada de Col·leccionistes de Rajola Catalana i Ceràmica Antiga	4.1	Patrimoni immaterial	Manifestacions festives
121	Cant a Vallromanes	4.4	Patrimoni immaterial	Música i dansa
27	Pedra del Diable	4.3	Patrimoni immaterial	Tradicció oral
21	Carrer Vista Alegre	1.2	Patrimoni immoble	Conjunt arquitectònic
124	Cases de carrer	1.2	Patrimoni immoble	Conjunt arquitectònic
22	Torre Tavernera	1.2	Patrimoni immoble	Conjunt arquitectònic
98	Ca la Marieta	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
71	Ca l'Agutzil	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
57	Ca l'Andreuet	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
67	Cal Burrech (o Bórrec)	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
55	Cal Pech	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
78	Cal Xocolater	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
92	Can Balet	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
95	Can Beco	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
36	Can Boter	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
70	Can Campa	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
79	Can Cargolí	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
40	Can Cirera	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
96	Can Colomer	1.1	Patrimoni immoble	Edifici

105	Can Corbera	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
81	Can Coret	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
73	Can Fuster	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
39	Can Galantó	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
35	Can Gallemí	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
58	Can Galvany	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
54	Can Genís Paret	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
97	Can Ginesta	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
77	Can Ginestet	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
53	Can Gordí	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
86	Can Guiu	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
33	Can Gurguí	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
68	Can Gurguí Xic	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
100	Can Layret	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
42	Can Liro	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
84	Can Martí de Baix	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
69	Can Mas Ratat	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
26	Can Maura	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
45	Can Mayoles	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
83	Can Mogas	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
38	Can Morera Xic	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
43	Can Mureu	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
122	Can Niubó	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
87	Can Palauet	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
65	Can Panna	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
56	Can Paret Paleta	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
89	Can Patatetes	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
66	Can Pau Carló	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
30	Can Poal	1.1	Patrimoni immoble	Edifici

41	Can Rafart (La Joyosa)	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
74	Can Raspall	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
93	Can Rei	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
80	Can Ribó	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
37	Can Sala Gros	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
88	Can Sala Xic	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
75	Can Sastre (o Torre de Sant Isidre)	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
46	Can Serrador	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
94	Can Tià	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
85	Can Trampis	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
72	Can Viló	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
82	Masoveria de Can Coret	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
90	Masoveria de Can Patatetes	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
101	Molí de Can Maimó	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
114	Molí d'en Cuquet	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
24	Sant Andreu del Castellvell	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
10	Sant Vicenç de Vallromanes	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
91	Torre de Can Balet	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
110	Barraca d'en Maura	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
109	Barraca d'en Tomàs	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
18	Creu del Pedró	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
4	Dolmen de Can Gurri	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
104	Font de Can Barbeta	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
32	Font de Can Gurguí	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
111	Font de Can Rafart	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
119	Font de Sant Joaquim	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
118	Font del Sot de les Merles	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
102	Font d'En Mureu	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
116	Mina de Ca l'Agutzil	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic

49	Mina de Can Galantó	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
48	Mina de Can Mureu	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
76	Molí de Can Patatetes	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
52	Pou de Can Galantó	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
50	Pou de Can Liro	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
117	Pou de Can Matagats	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
44	Pou de Can Morera Xic	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
112	Pou de Can Rafart	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
51	Pou de Can Serrador	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
61	Pou Nou de Can Boter	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
60	Pou Vell de Can Boter	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
6	Cal Cabrit (o Carabit)	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
103	Can Barbeta	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
5	Can Ginesta (II)	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
107	Castell de Sant Miquel	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
106	Coll de Can Corbera	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
9	Coll de Forns	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
7	Forn de la Torre Tavernera	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
120	Mas Vallromanes	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
11	Poblat de Sant Miquel	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
25	Sant Miquel de la Muntanya	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
8	Sitges de la Torre Tavernera	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
3	Urbanització Can Palau	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
34	Col·lecció arqueològica	2.3	Patrimoni moble	Col·lecció
59	Col·lecció Mogas	2.3	Patrimoni moble	Col·lecció
17	Tresor Parroquial	2.3	Patrimoni moble	Col·lecció
63	Font de Can Morera	2.1	Patrimoni moble	Element urbà
113	Font de la Plaça de Can Poal	2.1	Patrimoni moble	Element urbà
62	Font de la Plaça de l'Església	2.1	Patrimoni moble	Element urbà

29	L'alba i el capvespre	2.1	Patrimoni moble	Element urbà
28	Natura Industrial	2.1	Patrimoni moble	Element urbà
19	Alzina de Cal Pirrot	5.2	Patrimoni natural	Espècimens botànics
20	Alzines de l'Avinguda Galvany	5.2	Patrimoni natural	Espècimens botànics
99	Població de Carex Grioletii	5.2	Patrimoni natural	Espècimens botànics
47	Font de Can Vinardell	5.1	Patrimoni natural	Zones d'interès
2	Parc de la Serralada Litoral	5.1	Patrimoni natural	Zones d'interès
64	Plataners de la Riera de Vallromanes	5.1	Patrimoni natural	Zones d'interès
31	Roca Foradada	5.1	Patrimoni natural	Zones d'interès

3.2.3.3. Denominació i alfabètic

<u>Núm.</u>	<u>Denominació</u>	<u>Codi</u>	<u>Àmbit</u>	<u>Tipologia</u>
19	Alzina de Cal Pirrot	5.2	Patrimoni natural	Espècimens botànics
20	Alzines de l'Avinguda Galvany	5.2	Patrimoni natural	Espècimens botànics
108	Arxiu Municipal de Montornès del Vallès	3.2	Patrimoni documental	Fons documental
15	Arxiu Municipal de Vallromanes	3.2	Patrimoni documental	Fons documental
16	Arxiu Parroquial de Sant Vicenç de Vallromanes	3.2	Patrimoni documental	Fons documental
110	Barraca d'en Maura	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
109	Barraca d'en Tomàs	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
98	Ca la Marieta	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
71	Ca l'Agutzil	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
57	Ca l'Andreu	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
67	Cal Burrech (o Bórrec)	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
6	Cal Cabrit (o Carabit)	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
55	Cal Pech	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
78	Cal Xocolater	1.1	Patrimoni immoble	Edifici

92	Can Balet	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
103	Can Barbeta	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
95	Can Beco	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
36	Can Boter	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
70	Can Campa	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
79	Can Cargolí	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
40	Can Cirera	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
96	Can Colomer	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
105	Can Corbera	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
81	Can Coret	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
73	Can Fuster	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
39	Can Galantó	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
35	Can Gallemí	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
58	Can Galvany	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
54	Can Genís Paret	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
97	Can Ginesta	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
5	Can Ginesta (II)	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
77	Can Ginestet	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
53	Can Gordi	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
86	Can Guiu	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
33	Can Gurguí	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
68	Can Gurguí Xic	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
100	Can Layret	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
42	Can Liro	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
84	Can Martí de Baix	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
69	Can Mas Ratat	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
26	Can Maura	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
45	Can Mayoies	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
83	Can Mogas	1.1	Patrimoni immoble	Edifici

38	Can Morera Xic	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
43	Can Mureu	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
122	Can Niubó	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
87	Can Palauet	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
65	Can Panna	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
56	Can Paret Paleta	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
89	Can Patatetes	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
66	Can Pau Carló	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
30	Can Poal	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
41	Can Rafart (La Joyosa)	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
74	Can Raspall	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
93	Can Rei	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
80	Can Ribó	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
37	Can Sala Gros	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
88	Can Sala Xic	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
75	Can Sastre (o Torre de Sant Isidre)	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
46	Can Serrador	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
94	Can Tià	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
85	Can Trampis	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
72	Can Viló	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
121	Cant a Vallromanes	4.4	Patrimoni immaterial	Música i dansa
21	Carrer Vista Alegre	1.2	Patrimoni immoble	Conjunt arquitectònic
124	Cases de carrer	1.2	Patrimoni immoble	Conjunt arquitectònic
107	Castell de Sant Miquel	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
34	Col·lecció arqueològica	2.3	Patrimoni moble	Col·lecció
1	Col·lecció Corbera	3.1	Patrimoni documental	Fons imatges
59	Col·lecció Mogas	2.3	Patrimoni moble	Col·lecció
106	Coll de Can Corbera	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
9	Coll de Fornis	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment

18	Creu del Pedró	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
4	Dolmen de Can Gurri	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
23	Festa Major de Sant Miquel	4.1	Patrimoni immaterial	Manifestacions festives
125	Fons documental de Can Cirera	3.2	Patrimoni documental	Fons documental
12	Fons documental parroquial i divers referit a Vallromanes de l'Arxiu Diocesà de Barcelona	3.2	Patrimoni documental	Fons documental
13	Fons fotogràfic del Servei del Patrimoni Arquitectònic Local (SPAL)	3.1	Patrimoni documental	Fons imatges
115	Fons fotogràfic referent a Vallromanes de l'Arxiu Gavin	3.1	Patrimoni documental	Fons imatges
104	Font de Can Barbeta	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
32	Font de Can Gurguí	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
63	Font de Can Morera	2.1	Patrimoni moble	Element urbà
111	Font de Can Rafart	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
47	Font de Can Vinardell	5.1	Patrimoni natural	Zones d'interès
113	Font de la Plaça de Can Poal	2.1	Patrimoni moble	Element urbà
62	Font de la Plaça de l'Església	2.1	Patrimoni moble	Element urbà
119	Font de Sant Joaquim	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
118	Font del Sot de les Merles	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
102	Font d'En Mureu	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
7	Forn de la Torre Tavernera	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
29	L'alba i el capvespre	2.1	Patrimoni moble	Element urbà
120	Mas Vallromanes	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
82	Masoveria de Can Coret	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
90	Masoveria de Can Patatetes	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
116	Mina de Ca l'Agutzil	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
49	Mina de Can Galantó	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
48	Mina de Can Mureu	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
101	Molí de Can Maimó	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
76	Molí de Can Patatetes	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic

114	Molí d'en Cuquet	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
28	Natura Industrial	2.1	Patrimoni moble	Element urbà
14	Notes històriques. Rectorologi i consuetes de la Parròquia de Sant Vicenç de Vallromanes	3.2	Patrimoni documental	Fons documental
2	Parc de la Serralada Litoral	5.1	Patrimoni natural	Zones d'interès
27	Pedra del Diable	4.3	Patrimoni immaterial	Tradició oral
64	Plataners de la Riera de Vallromanes	5.1	Patrimoni natural	Zones d'interès
99	Població de Carex Grioletii	5.2	Patrimoni natural	Espècimens botànics
11	Poblat de Sant Miquel	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
52	Pou de Can Galantó	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
50	Pou de Can Liro	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
117	Pou de Can Matagats	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
44	Pou de Can Morera Xic	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
112	Pou de Can Rafart	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
51	Pou de Can Serrador	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
61	Pou Nou de Can Boter	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
60	Pou Vell de Can Boter	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
31	Roca Foradada	5.1	Patrimoni natural	Zones d'interès
24	Sant Andreu del Castellvell	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
25	Sant Miquel de la Muntanya	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
10	Sant Vicenç de Vallromanes	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
8	Sitges de la Torre Tavernera	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
91	Torre de Can Balet	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
22	Torre Tavernera	1.2	Patrimoni immoble	Conjunt arquitectònic
17	Tresor Parroquial	2.3	Patrimoni moble	Col·lecció
123	Trobada de Col·leccionistes de Rajola Catalana i Ceràmica Antiga	4.1	Patrimoni immaterial	Manifestacions festives
3	Urbanització Can Palau	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment

3.2.3.4. Estat actual dels elements fixats

Per tenir una visió global de la situació dels elements patrimonials fixats, en els casos d'elements físics, hem incorporat un plànol a escala 1:5.000. En aquest plànol no hi figuren elements de patrimoni immaterial

La situació dels 125 elements fixats és molt heterogènia. Primerament volem destacar aquells que tenen algun tipus de protecció legal com elements del patrimoni cultural o natural. Des d'aquesta òptica cal remarcar els següents elements:

- La zona inclosa dins el Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN). Fitxa 2.
- El Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN): Castell de Sant Miquel (fitxa 107), que inclou la i Capella de Sant Miquel de la Muntanya (fitxa 25).
- Edificis i conjunts inclosos en el pre-catàleg de les Normes Subsidiàries de Planejament

El Pla Especial de protecció del medi natural i del paisatge de la Conreria – Sant Mateu – Céllecs s'ha redactat en desenvolupament del Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN), aprovat pel Decret 328/1992, de 14 de desembre, el qual, alhora, ha estat redactat en conformitat amb allò que s'estableix a la Llei 12/1985, d'espais naturals.

La Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals, crea i regula la figura del Pla d'espais d'interès natural, el qual té per objecte la delimitació i l'establiment de les determinacions necessàries per a la protecció bàsica dels espais naturals, la conservació dels quals ha d'assegurar, d'acord amb els valors científics, ecològics, paisatgístics, culturals, socials, didàctics i recreatius que posseeixen.

Es potenciaran segons aquestes finalitats els usos i les activitats agrícoles, ramaderes, forestals, cinegètiques, d'aqüicultura, de pesca, i de turisme rural, principals fonts de vida de la majoria d'habitants d'aquests municipis, s'impulsarà el desenvolupament dels territoris de la zona per tal d'evitar el despoblament rural, i es promouran les activitats descontaminants del medi.

El parc és un espai protegit de 4.707,8 hectàrees, repartides entre el Maresme i el Vallès Oriental. És un dels conjunts granítics més rellevants de Catalunya. És característic de la zona els sòls sorrencs saulonosos, formats per la meteorització química del granit. El territori acull importants mostres de presència humana des de la prehistòria fins als nostres dies. El clima del parc és típicament mediterrani, amb una marcada influència marítima a la vessant del Maresme i una tendència continental a la vessant del Vallès. El parc s'estén al voltant de tres cims (la Conreria, Sant Mateu i Céllecs) i acull una gran biodiversitat, amb més de 1.800 espècies vegetals i unes 250 espècies d'animals vertebrats.

Estan incloses en el Pla Especial d'Interès Natural (PEIN) 238,7 ha del municipi de Vallromanes. Els seus límits són els següents. Des de la confluència dels termes municipals de Santa Maria de Martorelles, Montornès i Vallromanes, el límit segueix el torrent que porta a les vinyes de Can Barbeta, fins a enllaçar amb la cota

topogràfica 325 m, la qual coincideix en gran part amb la divisòria entre les zones 11b -zona de protecció especial- i 12 - zona forestal- del planejament municipal.

Continua cap el sud per aquesta cota fins el torrent que voreja meridionalment el bosc de Can Malloles. Baixa pel torrent fins a la cota 250m i el segueix cap al sud-est. A l'aproximar-se a la carretera del Coll de Font de Cera, abandona la cota i travessa en línia recta fins a trobar la cota 300. Continua per aquesta cota en direcció est, fins a un barranc orientat de sud a nord que enllaça amb el límit de la zona qualificada com a 13 - zona de rústec ordinari-.

Descendeix pel barranc esmentat i gira a l'est pel límit urbanístic de la zona 13. Troba el camí que porta a la urbanització de Santa Fe, el segueix cap el sud durant 200 m. L'abandona, travessa el barranc de la casa de Can Pona a la cota 300 i arriba a la cota 325. Aquesta cota coincideix en part amb la divisòria entre les zones 13 i 11b del planejament urbanístic. Segueix la cota fins a trobar els camps de Can Martí de Dalt, baixa pel torrent, envoltant aquests camps i els de Can Fuster. Troba el camí de Vilassar i el segueix a l'oest fins passat Can Viló. Aquí, el límit, deixa el camí i s'enfila pel turó d'en Moreu. Segueix la carena fins els turons de Can Tàvec i Mas Miquel. Entre aquests turons el límit s'ha ajustat al límit del sòl urbà de la urbanització de Can Tàvec i el sòl urbanitzable adjacent.

Des del turó de Mas Miquel el límit descendeix cap el nord-est. En arribar als camps localitzats al marge esquerre del torrent de Can Maimó, gira al sud-est tot excloent-los. Envoltava els camps i segueix al nord pel marge esquerre del torrent de Can Maimó. En aproximar-se a la urbanització de Can Jornet, localitzada ja en el terme de Vilanova del Vallès, abandona el marge, travessa el torrent fins a trobar el vial sud de l'esmentada urbanització i l'accés a la urbanització de Can Xaragall.

El castell de Sant Miquel té la declaració de Bé Cultural d'Interès Nacional BIC R-I-51-5556 (BOE 05/05/1949), en la categoria de Monument (fitxa 107), d'acord amb el decret de 22 d'Abril de 1949 que declarava monuments protegits tots els castells d'Espanya (BOE, 5.5.1949). La capella de Sant Miquel de la Muntanya (fitxa 25), s'inclou com a part del Castell de Sant Miquel i per tant té el mateix nivell de protecció. Les lleis de patrimoni, primer l'estatal de 1985 i, després la catalana, de l'any 1993, han anat afegint aquest llistat a les seves declaracions, per la qual cosa aquest castell, com tants d'altres, passa a ser considerat, respectivament, Bien d'Interès Cultural (BIC) i Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN).

Es tracta de la màxima protecció que un Bé cultural pot tenir. Són els Béns més rellevants del patrimoni cultural català, i s'inclouen en diferents categories (Monument històric, Conjunt històric, Jardí històric, Lloc històric, Zona d'interès etnològic, Zona arqueològica o Zona paleontològica). La declaració de BCIN està regulada per la Llei del patrimoni Cultural Català (Llei 9/1993 de 30 de setembre) en els seus articles 7 a 14.

L'any 1987, l'Ajuntament de Vallromanes va aprovar les Normes Subsidiàries de Planejament urbanístic. El capítol onzè parla de: "Determinacions sobre edificis i béns d'interès a protegir". L'article 61 crea un precatàleg enumerant una sèrie d'edificis i conjunts:

- Conjunt Carrer de Vistalegre

- Can Cirera
- Cal Doctor Niubó
- Capella de Sant Andreu de la Torre Tavernera
- Can Maioles
- Club de Golf Vallromanes
- Torre Tavernera
- Can Poal
- Església parroquial de Sant Vicenç de Vallromanes
- Villa Isabelita (part de Villa Elisabeth)
- Villa Elisabeth (Cal Pech)
- Can Colomer
- La Joiosa

El redactat d'aquest article 6 diu el següent:

“Amb la finalitat de protegir i tutelar provisionalment, els edificis i béns que presumiblement, són d'interès històric o arquitectònic, s'ha formalitzat un pre-catàleg a l'espera de la formulació del catàleg definitiu.

Les llicències d'obres d'edificis inclosos en el pre-catàleg, requereixen l'informe previ i favorable del Consell Assessor del Patrimoni Cultural de Catalunya de la Generalitat”.

L'article 62 parla del catàleg i diu que s'haurà de redactar un Pla Especial de Protecció, i el prescriptiu catàleg d'edificis i béns d'interès, d'acord amb les previsions dels articles 25 de la Llei del Sòl i el 86 del Reglament de Planejament.

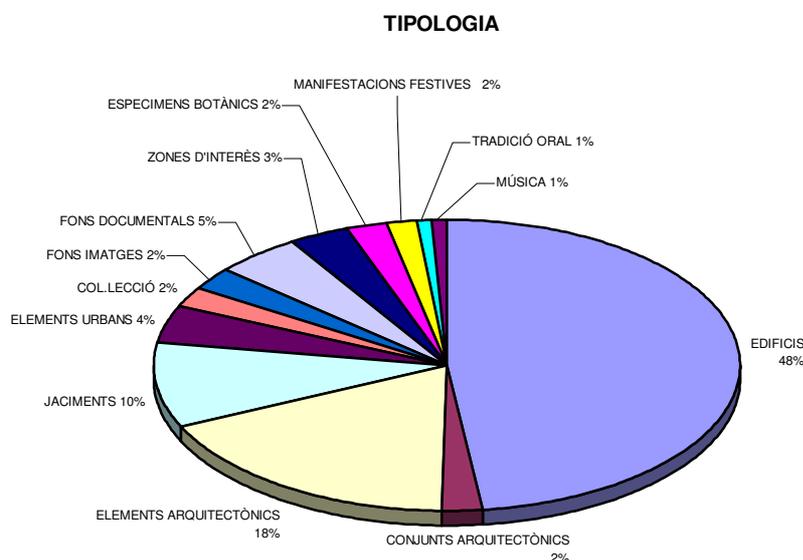
Això és tot el que es diu. L'enumeració d'edificis i conjunts és només un llistat. No hi ha fitxes descriptives ni de localització d'aquests elements. Malgrat tot, gràcies a això s'han pogut preservar, si més no la volumetria de Can Poal (fitxa 30) i els números 1-3 del carrer de Vista Alegre (fitxa 124).

La correspondència del llistat de les Normes Subsidiàries amb les nostres fitxes és la següent. Primerament remarcar que hi ha un element que, malgrat aquestes Normes, ha desaparegut. Es tracta de Villa Isabelita que, segons informació oral, era una caseta de joc dins la finca de Cal Pech. Del conjunt del carrer de Vista Alegre tenim una sèrie de fitxes que en fan referència. La fitxa número 21 és la general, que inclou tot el carrer. Després hi ha una sèrie de fitxes que fan referència a algun sector, com la fitxa 124 (núm. 1-3), o a un element determinat (fitxes 36 – Can Boter -, 60 i 61 – elements arquitectònics). Can Cirera és la fitxa 40, Cal doctor Niubó és

la fitxa 122. La Capella de Sant Andreu de la Torre Tavernera és la fitxa 24. Can Maioles és la fitxa 45. El club de golf de Vallromanes i la Torre Tavernera tenen una única fitxa (22) com a conjunt arquitectònic. Can Poal és la fitxa número 30. L'església parroquial de Sant Vicenç de Vallromanes és la fitxa número 10. Villa Elisabeth és la fitxa número 55. Can Colomer és la fitxa número 96. I, finalment, La Joiosa és la fitxa número 41. També tenen relació amb la Joiosa les fitxes número 111 i 112.

En relació a la tipologia dels elements catalogats destaca sobre qualsevol altra consideració la gran quantitat de masos i masies. Se'ns dubte, és una mostra de la singularitat del tipus de poblament que ha caracteritzat el municipi al llarg de la seva història. Recordeu quan en parlàvem en el capítol corresponent. El carrer Vista Alegre, el més antic de la població, es conserva com a testimoni de l'antiga sagrera de la parròquia. La resta és un poblament rural i dispers. Un altre aspecte remarcable és que la majoria d'aquestes masies s'ubiquen en el sector sud del municipi. Si observem el plànol comprovarem com les urbanitzacions han afectat, sobretot, la banda nord, i darrerament ho estan fent a ponent. Per sort, l'espai PEIN servirà de protecció d'un espai emblemàtic tant en l'aspecte medi ambiental com històric.

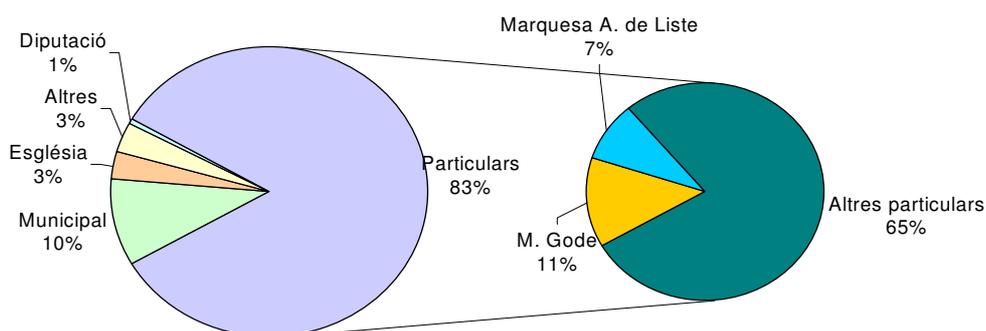
Pel que fa als percentatges que fan referència a zones d'interès natural, ens poden causar confusions. Tot l'espai PEIN s'inclou en una única fitxa (núm. 2), però estem parlant de 238 ha. Així doncs, la seva importància és molt més gran de la que ens mostra la gràfica.

Els fons documentals detectats són una representació dels molts que hi deu haver, si més no per importància, ja que no hem pogut consultar dos dels arxius més importants que hi deuen haver de Vallromanes: els de Magdalena Gode i els de la marquesa Alba de Liste.

Aquests dos arxius han de ser molt importants, perquè es tracta dels dos majors propietaris de tot Vallromanes. Com indica la següent gràfica, aquestes dues famílies són propietàries entre les dues d'un 18% dels elements fixats de titularitat privada.

TITULARITAT

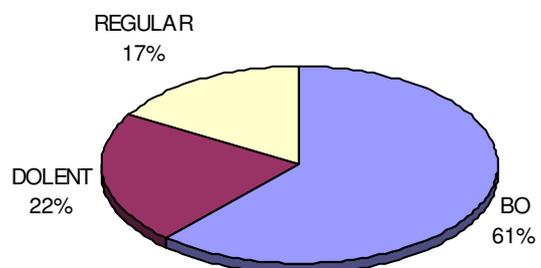

Tinguem en compte, però, que aquesta estadística no està feta considerant les hectàrees de terreny, sinó el nombre d'elements fixats. Segons ens va dir el propietari de la finca de Can Gordi (fitxa núm. 53), la seva era la finca més gran de Vallromanes. Entenem la finca com una unitat, no com un conjunt de propietats. En definitiva, la concentració de propietats en poques mans és un dels fets més rellevants. L'Ajuntament disposa de pocs elements fixats i la majoria són elements urbans (fonts).

Pel que fa a l'estat de conservació, en general és bo. Però cal considerar que el percentatge més elevat respon a habitatges en funcionament. És molt lògic que els propietaris o habitants d'un immoble mantinguin en bon estat de conservació el seu habitatge.

Hi ha molts jaciments arqueològics en un estat de conservació dolent. Això s'ha de suposar ja que la majoria d'aquests jaciments són troballes superficials, fetes fa forces anys. A més ara, en aquella zona, hi ha una urbanització. També pot ser el cas que es conegui la zona d'una manera no gaire detallada, per tractar-se d'excavacions antigues, i ara no es pugui concretar el lloc exacte de les troballes. Per altra banda, coneixem bé el poblat ibèric o el Mas Vallromanes, que es troben en una situació d'autèntic abandonament, amb el perill que suposa per a la seva conservació.

ESTAT DE CONSERVACIÓ

4. BIBLIOGRAFIA

ALMAGRO, M; SERRA RÀFOLS, J i COLOMINAS, J (1945) Carta Arqueològica de España, II Barcelona-Madrid

AMADES, Joan (1936) La terra. Tradicions i creences. Biblioteca de tradicions populars, vol. XXXVIII, pàgs. 63 i 64.

AMADES, Joan (1941) *Mitologia megalítica*. Ampurias III, Barcelona, pàg. 114.

ANDRÉS BLANCH, Rosa Maria (1982) Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Vallès Oriental. Generalitat de Catalunya. Barcelona.

AA.VV (2001) Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge de La Conreria - Sant Mateu - Céllecs. Inèdit.

AA.VV. (1982) *L'arqueologia a Catalunya, avui*. Catàleg de l'exposició. Barcelona.

BARBERÀ, José; PASCUAL, Ricardo (1970) *El poblado Preromano de la Muntanya de Sant Miquel, en Vallromanes-Montornés (Barcelona)*. Ampurias, T.31-32, 1969-70. Pàgs. 273-283.

BARBERÀ, J i DUPRÉ, X. (1984) *Els laietans, assaig de síntesi*. a Fonaments, núm. 4 pp 31-86. Barcelona.

BAULIES, Jordi (1991) Gran geografia comarcal de Catalunya. Vol. 2. Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona, pàgs. 275-277.

BOLÒS, O., VIGO, J. (2001). "Flora dels Països Catalans, vol.4" ed. Barcino, Barcelona.

BONET GARÍ, Lluís (1983) Les masies del Maresme. Centre Excursionista de Catalunya i Editorial Montblanc. Barcelona.

BORBONET i MACIÀ, Anna (1996) La Masia. Columna, Col·lecció Terra Nostra, núm. 38. Barcelona.

CATALÀ i ROCA, Pere (1969) Els castells catalans. Vol.II, Rafael Dalmau editor. Barcelona, pàgs. 292-298.

CATALÀ i ROCA, Pere (1983) Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Vallès oriental. Generalitat de Catalunya. Barcelona.

CATALUNYA ROMÀNICA (1991) *Vallromanes. Castell de Montornès. Sant Vicenç de Vallromanes. Sant Andreu de la Torre Tavernera*. Vol. XVIII. Enciclopèdia Catalana, pàgs. 435-437.

DANÉS i TORRAS, Josep (1919) "Arquitectura popular. Secció septentrional de la comarca d'Olot", a *Estudis Universitaris Catalans*. Barcelona.

DANÉS i TORRAS, Josep (1933) *Estudi de la masia catalana*, a Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya, Vol. XLIII, núm. 458. Barcelona.

ESTRADA, Josep; VILLARONGA, Leandre (1967) *La Lauro monetal y el hallazgo de Cànoves (Barcelona)*. I.P.A Monografías XXVIII. Barcelona.

ESTRADA GARRIGA, Josep (ssaa) *Notas arqueològiques inèdites del Vallès Oriental*.

ESTRADA GARRIGA, Josep (1955) *Síntesis arqueológica de Granollers y sus alrededores*. Granollers.

ESTRADA, Josep (1965) *Montornés y su pasado*. Setmanari Vallés núm. 1218. Granollers, 24 de juliol de 1965.

ESTRADA i GARRIGA, Josep (1969) *Vías y poblamiento romanos en el territorio del Area Metropolitana de Barcelona*. Comisión de Urbanismo, 65. Barcelona.

FABRE, G; MAYER, M i RODÀ, I (2002) *Inscriptions Romaines a Catalogne*, V. Diffusion Debocard. Paris.

FOLCH, Cristian; GARCIA, Creu i SANTÍN, Xosé (ssdd) *La muntanya de Sant Miquel: un lloc privilegiat de la nostra història*. Inèdit.

FOLCH, Cristian i SANTÍN, Xosé (1998) *Informe dels elements del patrimoni preindustrial de Vallromanes (Vallès oriental, Barcelona)*. Inèdit.

FONT i CUSSÓ (1933) *Els ibers a Badalona*. Butlletí de l'Agrupació Excursionista de Badalona, núm. 16.

FRANCO, Cinta (1997) *Retalls d'història catalana*. El 9 Nou.

GALERA i ISERN, Lluís (1966) *Les restes d'una cultura lítica de grans proporcions al Maresme*, a Serra d'Or, núm. ?

GAVIN, Josep Maria (1990) *Inventari d'esglésies. Vallès Oriental*. Vol. 23. Editorial Pòrtic. Barcelona.

GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT DE CULTURA. Catàleg de Monuments i Conjunts Històrico-Artístics de Catalunya. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Barcelona, 1990.

GUILLEUMES, Antonio (1953) *Dolmen de Can Gurri*. Noticario Arqueológico Hispánico, II.

LLEONART i CASADEVALL, Robert (1976) *El Maresme durant l'Eneolític*, a Miscel·lànies arqueològiques de Mataró i El Maresme. Museu Municipal de Mataró, pàgs. 9-13.

JUAN RICHARTE, Carme (1998) *Inventari de l'arxiu municipal*. Vallromanes. Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona. Inèdit, juny-juliol de 1998.

MARCH i REÑÉ, Martí (dir.) 1985. *Diccionari Ràfols de artistas contemporaneos de Cataluña y Baleares*. Vol. I, pàg. 201.

MARTÍ BONET, Josep Maria (1985) *Archivo Diocesano de Barcelona a Guia de los archivos y las bibliotecas de la Iglesia en España*. Vol. I Archivos. Asociación Española de Archiveros Eclesiásticos. León pp151-167.

MARTÍ BONET, Josep Maria (1975) Organigrama del Archivo Diocesano de Barcelona.

MARTÍ BONET, Josep Maria (1981) Catàleg monumental de l'Arquebisbat de Barcelona. Vallès oriental. Vol. I/2. Arxiu Diocesà de Barcelona, pàgs. 603-612

MAS DOMÉNECH, Mn. Josep (1904) Notes històriques de la parròquia de Vallromanes. Deganat del vallès y Bisbat de Barcelona. A MOGAS, Francesc (1927) Notes històriques. Rectorologi i consuetes de la parròquia de Sant Vicenç de Vallromanes. Mecanoscrit inèdit.

MOGAS, Francesc (1927) Notes històriques. Rectorologi i consuetes de la parròquia de Sant Vicenç de Vallromanes. Mecanoscrit inèdit.

MONTSERRAT, P. (1968). "Flora de la Cordillera Litoral Catalana" Ed. Caixa Laietana, Mataró.

MONTALBAN, Carme i SANTÍN, Xosé (1998) Informe de la intervenció arqueològica al cementiri de l'església parroquial de Sant Vicenç (Vallromanes, Vallès Oriental). Inèdit.

No consta (1997) *La història de Vallromanes, a través del Celler de l'Avi*. El 9 Nou, 19 de setembre de 1997.

NOLLA, Josep Maria (1976) *Una producció característica: les àmfores DB, a Cypsela II*, pàgs. 222-224.

REGIDORIA DE GOVERNACIÓ i SERVEIS (1997) *L'Arxiu Municipal una realitat*. La Pinya, núm. 2, agost-setembre de 1997, pàg. 3.

REGIDORIA DE GOVERNACIÓ i SERVEIS (1998) *Creant nous serveis: l'Arxiu Municipal una realitat*. La Pinya, núm. 4, juny de 1998, pàg. 4.

REGIDORIA D'URBANISME (1997) *Urbanització de l'Avinguda de Can Galvany*. La Pinya núm. 1, abril-maig de 1997. Vallromanes, pàg. 7.

REGIDORIA D'URBANISME (1997) *L'avinguda de Can Galvany: una realitat*. La Pinya núm. 2, agost-setembre de 1997. Vallromanes, pàg. 7.

RIPOLL,E;BARBERÀ,J i MONREAL,L (1964) *Excavaciones en el poblado prerromano de San Miguel (Vallromanes-Montornès, Barcelona)*. Excavaciones Arqueológicas en España, núm. 28. Barcelona.

ROVIRA, Gerardo; PASCUAL, Ricardo (1970) *Hallazgo de una ánfora romana con inscripción pintada*. Información Arqueológica, núm. 2. Barcelona, maig-juny de 1970.

ROVIRA, Amadeu i GURRI, Josep (2000) *Les fonts del Vallès oriental: de Sant Fost a la Roca*, a Lauro núm. 19 de desembre de 2000, pàgs. 18-28.

RIBAS i BERTRAN, Marià (1952) El poblament d'Ilduro. Memòries de la Secció històrico-arqueològiques de l'IEC. Barcelona.

SAMSÓ, O (1968) Catalunya mediterrània. Ed. Tàber. Barcelona. Col·lecció "Terres i homes dels Països Catalans".Pàg. 152.

SANABRE, Rdo. José (1947) El archivo diocesano de Barcelona. Arquebisbat de Barcelona. Barcelona.

SANMARTÍ, Enric i BARBERÀ, Josep (1984) *Nota sobre un conjunt de ceràmiques romano-republicanes trobades a la Torre Tavernera de Vallromanes (Vallès oriental, Barcelona)*, a Informació Arqueològica núm. 43 juliol-desembre de 1984, pàgs. 73-80.

SERRA RÀFOLS, J. De C (1942) *El poblamiento de la Maresma o Costa de Levante en la época anterromana*. Ampurias IV. Barcelona.

SERRA RÀFOLS, J de C (1931) "Llocs d'habitació ibèrics a la costa de Llevant". Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans 1927-1931.

TARRUELLA, X., GUERRERO, M. (2000) "Projecte Flora Amençada. Memòria de l'any 2000" Parc Serralada Litoral.

TRENS, Dr. (1926) Inventari del tresor de les parròquies de Barcelona. Arxiu Diocesà de Barcelona.

UBACH, Pau (1994) Memòries etno-arqueològiques. 6.000 anys d'història en el Maresme. Vilassar de Dalt, 1934-1993. Col·lecció El Montalt, núm. 18. L'Aixernador. Argentona.

VILAGINÉS, J (1988) *El fenomen parroquial en la societat del Vallès Oriental a l'alta edat mitjana (ss XI i XII)*. A Acta historica et archaeologica medievalia, núm. 9. Universitat de Barcelona, pàgs. 125-142.

Diputació de Barcelona

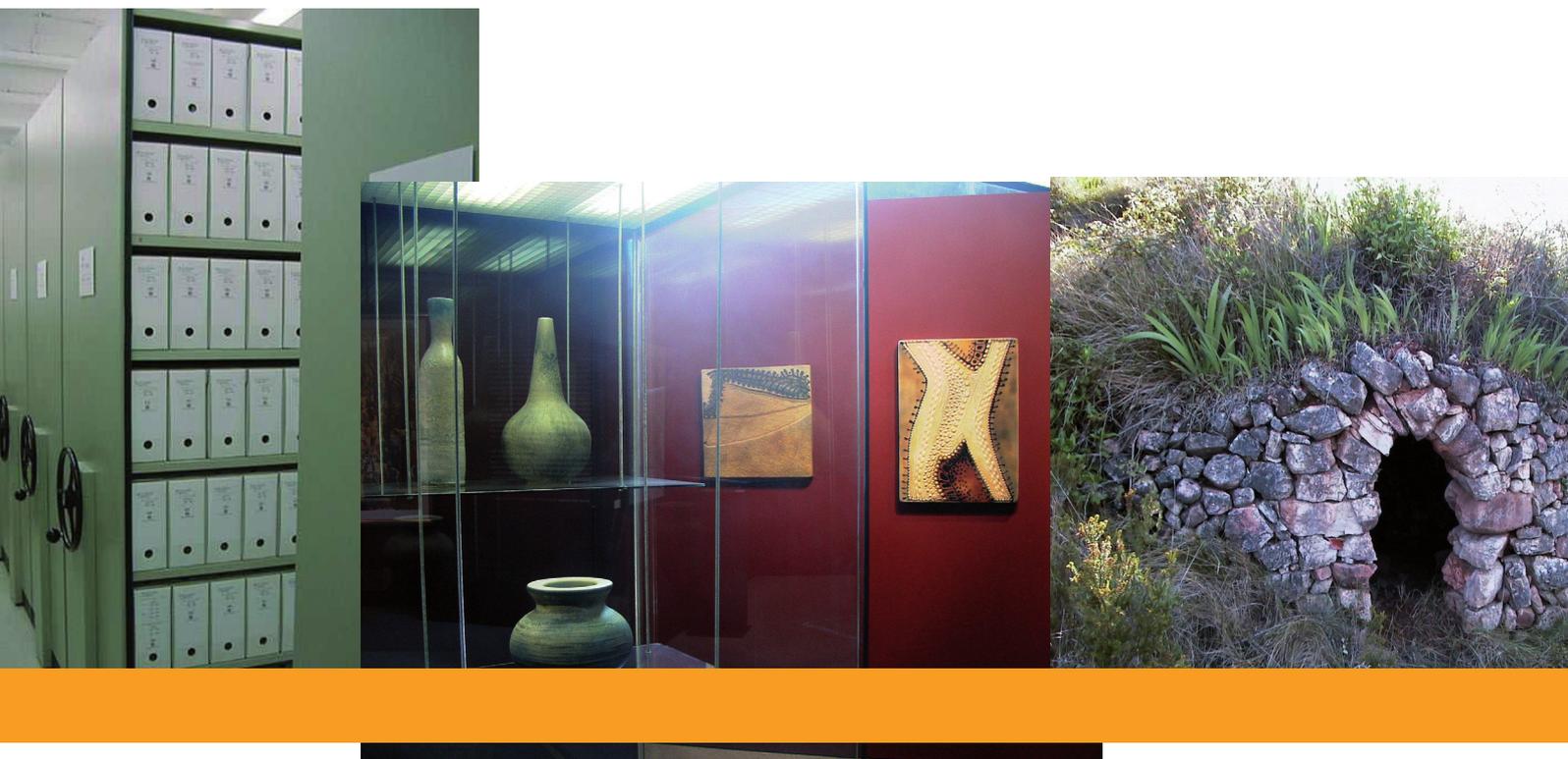
Àrea de Cultura

Carrer Comte d'Urgell, 187. Edifici del Rellotge

08036 Barcelona

Tel. 934 022 566 • Fax 934 022 825

o.patrimonio@diba.cat • www.diba.cat/opc

**Diputació
Barcelona**

Comte d'Urgell, 187
Edifici del Rellotge
08036 Barcelona
Tel. 934 022 566
Fax 934 022 825
o.patrimonio@diba.cat
www.diba.cat/opc